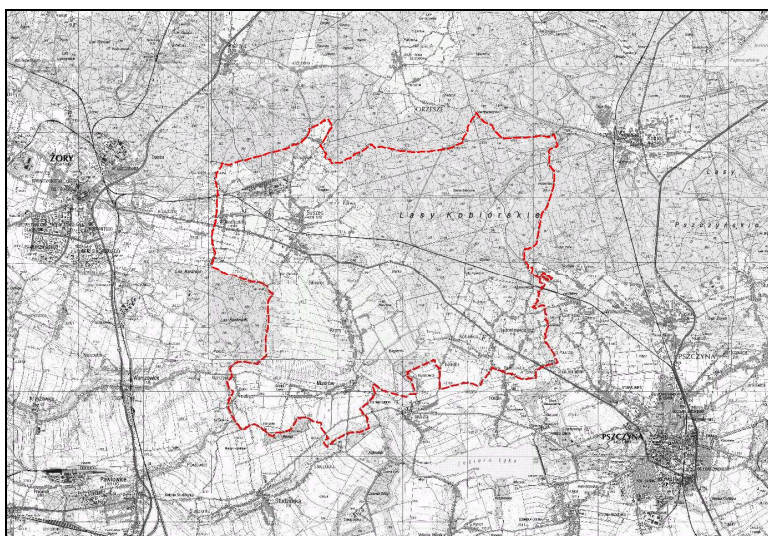

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUSZEC

ZESPÓŁ SPORZĄDZAJĄCY OPRACOWANIE:

- mgr Tomasz Miłowski
- mgr. inż. arch. Mirella Ruczka
- tech. bud. Adam Piórecki

Rybnik, grudzień 2010
Edycja II

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	
1.1	Cel, zakres pracy, powiązania z innymi dokumentami	4
1.2	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	5
1.3	Cele ochrony środowiska oraz sposoby ich realizacji w planie	6
1.4	Ustalenia i główne cele studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec	6
2.	Charakterystyka środowiska	
2.1	Położenie fizyczno-geograficzne	11
2.2	Budowa geologiczna	11
2.3	Wody powierzchniowe	13
2.4	Wody podziemne	16
2.5	Klimat	18
2.6	Powierzchnia ziemi	20
2.6.1	Ukształtowanie terenu	20
2.6.2	Gleby	22
2.7	Zasoby naturalne	23
2.8	Środowisko przyrodnicze	26
2.9	Obszary chronione na podstawie ustawy z 16.04.2004 r.	32
2.10	Krajobraz	33
2.11	Zabytki i obiekty o wartościach kulturowych	33
3.	Ocena potencjalnych zmian stanu środowiska przy braku realizacji ustaleń studium.....	34
4.	Istniejące problemy ochrony środowiska	34
5.	Skutki dla środowiska wynikające z realizacji ustaleń studium.....	35
5.1	Wpływ na wody powierzchniowe	35
5.2	Wpływ na wody podziemne	36
5.3	Wpływ na klimat	36
5.4	Powierzchnia ziemi	36
5.4.1	Wpływ na ukształtowanie terenu	36
5.4.2	Wpływ na gleby	38
5.5	Wpływ na zasoby naturalne	38
5.6	Wpływ na środowisko przyrodnicze	39
5.7	Wpływ na obszary chronione na podstawie ustawy z 16.04.2004 r.	42
5.8	Wpływ na krajobraz	42
5.9	Wpływ na zabytki i obiekty o wartościach kulturowych	42
5.10	Wpływ na warunki i jakość życia mieszkańców	43
5.10.1	Jakość Powietrza atmosferycznego	43
5.10.2	Klimat akustyczny.....	43
5.10.3	Pole elektromagnetyczne	44
5.10.4	Gospodarka odpadami	45
5.10.5	Zagrożenie powodziowe	45
5.10.6	Zagrożenie osuwiskowe	46
6.	Przewidywane możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko.....	46

7.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensacje przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	46
8.	Możliwości rozwiązań alternatywnych dla obszaru Natura 2000	49
9.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	49
10.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	50
11.	Literatura	52

Spis rysunków

Rys. 1 Mapa uwarunkowań przyrodniczych skala 1:20000

Rys. 2 Mapa potencjalnych zagrożeń w skali 1:20000

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec, który to projekt został sporządzony przez zespół Pracowni Urbanistycznej w Rybniku w czerwcu 2010 r. Na skutek uwag, które wpłynęły na etapie wyłożenia w projekcie studium zaszły dość znaczące zmiany. Zrezygnowano między innymi z wprowadzenia wielu elementów mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko: alternatywnych dróg nr 933 i 935, linii 400 kV, zrezygnowano z możliwości eksploatacji złóż piasku. Wprowadzono również zmiany w nazewnictwie poszczególnych jednostek. Zrezygnowano min. z jednostek ZM – zespoły mieszkaniowe. Zostały one wciągnięte do jednostki M2 – mieszkaniowe jednorodzinne. W stosunku do projektu studium z czerwca 2010 r. nie zmienił się jednak zasięg terenów zurbanizowanych. W niniejszej prognozie uwzględniono więc zmiany zaistniałe w projekcie studium.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 z póź. zm.).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie, jak określone w studium kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu naruszają zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy.

Do pozostałych celów realizacji prognozy zalicza się:

- a) wyeliminowanie jeszcze na etapie sporządzania studium, ustaleń sprzecznych z zasadami zrównoważonego rozwoju analizowanego obszaru i jego otoczenia,
- b) ocenę skutków oddziaływania przyjętych kierunków zagospodarowania gminy na środowisko, a co za tym idzie określenie wpływu nowego przeznaczenia terenów na poszczególne rodzaje użytkowania oraz określenie warunków zagospodarowania tych obszarów,
- c) wprowadzenie ustaleń umożliwiających działalność gospodarczą na analizowanym terenie i zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej przy równoczesnym zachowaniu równowagi przyrodniczej i trwałości procesów przyrodniczych,
- d) ocenę na ile ustalenia studium pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone, czy też zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu spotęgują lub osłabiają istniejące zagrożenia, a także na ile stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania wyższej jakości środowiska.

Reasumując prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami studium, a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą realizacja ustaleń studium na poszczególne komponenty środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku

i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227).

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

- a) zawiera
 - ustalenia i główne cele projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
 - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
 - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego studium oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- b) określa, analizuje i ocenia
 - istniejący stan środowiska,
 - potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
 - przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione,
- c) przedstawia
 - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
 - możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Zakres niniejszej prognozy został również uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska pismem nr RDOŚ-24-WOOS-7041/664/09 z dnia 28.07.2009 oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym pismem znak NZ/521/D/0254/205/09 z dnia 27.07.2009 r.

Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2004 r,
- tekst i rysunek Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Suszec z 1999 r. z póź. zm. w 2003 r. i 2008 r.
- Opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec z 2003 r. wraz aktualizacją tego opracowania wykonaną w maju 2010 r.

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w tym z wnioskami do studium,

- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny projektu Studium w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą w lipcu 2009, w kwietniu i maju 2010,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SPOSOBY ICH REALIZACJI W STUDIUM

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Podstawą formułowania ustaleń projektu studium była zasada zrównoważonego rozwoju, która zakłada m.in. ochronę i racjonalne kształtowanie cennych zasobów środowiska przyrodniczego poprzez kształtowanie struktur przestrzennych nie naruszających jego walorów oraz umożliwiających aktywną ochronę jego wartości prowadzących do realizacji ekorozwoju.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SUSZEC

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec zakłada następujące główne kierunki rozwoju:

- północno-zachodni – graniczący z dzielnicą Kleszczów miasta Żory – na którym planuje się największy w gminie stopień urbanizacji terenów. W tym obszarze znajduje się kopalnia „Krupiński” wraz z terenami składowania odpadów skalnych, zabudowa Suszca jako wiodącej jednostki osadniczej gminy, planowany do rozwoju ośrodek sportowo-rekreacyjny oraz szereg nowych terenów wskazanych do intensywnej zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
- północno-wschodni – kompleksy lasów ochronnych,
- południowo-wschodni – sołectw Radostowice i Kobielice, na którym planuje się ekstensywny rozwój zabudowy mieszkaniowej i związanej z rolnictwem oraz rozwój usług i działalności gospodarczych w korytarzu drogi wojewódzkiej,
- południowo-zachodni – sołectw Kryry i Mizerów, na którym planuje się utrzymanie funkcji rolniczej oraz możliwość eksploatacji nowych złóż węgla kamiennego.

W projekcie studium przyjęto następujące cele strategiczne:

C1 - Organizacja przestrzenna istniejących i planowanych stref usługowych na obrzeżach dróg wojewódzkich,

C2 - Zwiększenie udziału zorganizowanych inwestycyjnie zespołów mieszkaniowych o wysokim standardzie zamieszkania,

C3 - Poprawa środowiska przyrodniczego obszarów i kompleksów leśnych oraz ochrona obszarów rolnych przed zabudową,

C4 - Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego oraz tworzenie systemu stawów dla hodowli ryb,

C5 - Eksploatacja złóż węgla kamiennego w obszarach górniczych „Suszec III” (wraz z planowanym poszerzeniem) i „Pawłowice 1” koordynowana będzie w czasie z potrzebami rozwoju gminy, a wpływy tej eksploatacji uwzględnione będą w planach zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych przy zachowaniu występujących wartości przyrodniczych i kulturowych obszaru

Realizacja założonych w projekcie celów strategicznych prowadziła będzie do następujących przekształceń i działań:

Organizacja przestrzenna istniejących i planowanych stref usługowych na obrzeżach dróg wojewódzkich:

- realizowane będą drogi obsługujące zabudowę usługową wzdłuż dróg wojewódzkich, co ograniczało będzie liczbę zjazdów i wjazdów na te drogi,
- przy realizacji kolejnych zespołów i budynków usługowych ich forma oraz rozwiązania komunikacyjne i infrastruktury technicznej nawiązywały będą do obiektów i urządzeń istniejących,

Zwiększenie udziału zorganizowanych inwestycyjnie zespołów mieszkaniowych o wysokim standardzie zamieszkania:

- w planach miejscowych ustalone zostaną zasady kształtowania zmierzające do powstawania zespołów atrakcyjnych pod względem architektonicznym i urbanistycznym, z zapewnieniem możliwości dostępu do usług,
- tereny większych zespołów mieszkaniowych wyłączone zostaną z możliwości obsługi budynków na zasadzie służebności drogowych.

Poprawa środowiska przyrodniczego obszarów i kompleksów leśnych oraz ochrona obszarów rolnych przed zabudową,

- gospodarka leśna prowadzona będzie z uwzględnieniem funkcji obszarów jako „lasów ochronnych”,
- obszary rolne tworzone przez jednostki urbanistyczne „R2” – „rolnicze kompleksów rolnych” wyłączane będą z możliwości zabudowy, a zabudowa zagrodowa powstawała będzie wyłącznie, gdy związana będzie z prowadzeniem produkcji rolnej,

Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego oraz tworzenie systemu stawów dla hodowli ryb,

- w ramach jednostek urbanistycznych „R1” – „rolniczych z zabudową” i „R3” – ośrodków produkcji rolniczej” kształtowane będą obiekty związane z obsługą rolnictwa i przetwórstwem rolno-spożywczym przy uwzględnieniu zapisów prawa ochrony środowiska, że działalność w obiektach i urządzeniach z tym związanych nie będzie powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący działalność ma tytuł prawny,

- w dolinie Kanału Branickiego oraz dolinie rzeki Pszczynki możliwy będzie rozwój gospodarki rybackiej, a zakładanie stawów hodowlanych poprzedzone będzie badaniem występowania złóż borowiny na obszarach tych dolin.

Eksploatacja złóż węgla kamiennego w obszarach górniczych „Suszec III” (wraz z planowanym poszerzeniem) i „Pawłowice 1” koordynowana będzie w czasie z potrzebami rozwoju gminy, a wpływy tej eksploatacji uwzględnione będą w planach zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych przy zachowaniu występujących wartości przyrodniczych i kulturowych obszaru,

- wpływy eksploatacji węgla w terenach górniczych, w tym na terenach planowanych „Pawłowice 1” i poszerzenia obszaru i terenu górniczego Suszec III nie będą ograniczały możliwości rozwoju gminy, a ewentualne zagrożenia i konflikty w tym zakresie eliminowane będą poprzez koordynację w czasie terminów eksploatacji i zabudowy,
- w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego ustalony będzie jednoznacznie zakres wpływów eksploatacji górniczej dotyczący kategorii szkód górniczych, izolinii osiadań, obszarów ewentualnych zalewisk bezodpływowych. Przedsiębiorca górniczy ponosi odpowiedzialność za skutki eksploatacji górniczej w terenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- po północnej stronie powierzchni głównej kopalni „Krupiński” zagospodarowane będą – w formie budowli krajobrazowej – masy skalne - odpady wydobywcze z bieżącej eksploatacji i przerobu węgla kamiennego,
- na terenach rolnych po południowej stronie sołectwa Mizerów możliwa będzie budowa szybu peryferyjnego kopalni „Pniówek” (z zapewnieniem dojazdu od strony drogi Pszczyna – Pawłowice) wraz z budową linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia.

Rozwój gminy w projekcie studium zaplanowany został poprzez określenie jej przyszłej struktury funkcjonalno-przestrzennej tworzonej przez układ jednostek urbanistycznych będącymi podstawowymi elementami tej struktury. Jednostki urbanistyczne określają podstawowy kierunek przeznaczenia poszczególnych rejonów gminy oraz zasady zagospodarowania terenów wchodzących w skład tych jednostek.

Szeroka gama przeznaczeń terenów nie pozwala na dokładne określenie, na których terenach mogłyby być lokowane przedsięwzięcia najsilniej oddziałujące na środowisko. Takie rozróżnienie możliwe będzie dopiero po sporządzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Elementami, które na pewno będą realizowane w miejscu pokazanym w projekcie studium i które jedynie zostaną „przełożone” do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego to: rejon lokalizacji szybu oraz przebudowa linii kolejowej. Dla pozostałych obszarów, takich jak np. M2, U czy ZU projekt studium nakreśla podstawowe kierunki przeznaczenia (np. tereny M2 będą pełniły funkcję mieszkaniową, ale dopuszczalne jest również przeznaczenie terenów pod usługi komercyjne i publiczne). Tak więc dokładne przeznaczenie terenów nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przyjęty w studium sposób kreślenia przyszłej przestrzeni gminy powoduje, że w wielu przypadkach nie sposób oszacować wpływu na środowisko, ponieważ o konkretnym przeznaczeniu (a co za tym idzie np. o zniszczeniu wartościowego siedliska czy stanowiska rośliny chronionej) przesądzał będzie miejscowy plan. Dlatego w niniejszej prognozie przyjęto maksymalny zasięg i skalę oddziaływań. Przykładowo, jeżeli teren M2

przeznaczony jest w projekcie studium pod zabudowę to przyjęto, że w miejscowym planie cały ten obszar będzie mógł być zabudowany.

W projekcie studium ustalono następujące jednostki urbanistyczne:

M1 – mieszkaniowe wielorodzinne - budynki mieszkalne w zabudowie wielorodzinnej wraz z usługami oraz infrastrukturą komunikacyjną (garaże, parkingi); obiekty o wyłącznej funkcji usługowej, nieuciążliwe dla otoczenia; tereny i obiekty sportowo – rekreacyjne; budynki użyteczności publicznej; sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej; zieleń urządzona i obiekty małej architektury; parkingi, garaże dla samochodów.

M2 – mieszkaniowe jednorodzinne - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, także z towarzyszącymi usługami o nieuciążliwym oddziaływaniu na otoczenie, domy wielorodzinne w zespołach o niskiej intensywności zabudowy, zabudowa rezydencjonalna – jako zabudowa jednorodzinna zlokalizowana na dużych działkach, wraz z domkiem gościnnym, miejscami sportu i rekreacji oraz założeniami parkowymi, budynki usługowe, użyteczności publicznej i budynki sakralne, obiekty towarzyszące zabudowie jednorodzinnej, jak: garaże dla samochodów osobowych, budynki gospodarcze, mała architektura, miejsca postojowe dla samochodów osobowych, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zieleń urządzona i dotychczasowe rolnicze wykorzystanie terenów.

U – usługowe - budynki użyteczności publicznej o znaczeniu ogólnogminnym i ponadlokalnym, pomieszczenia i budynki mieszkalne, obiekty usługowo-handlowe, budynki jednorodzinne w uzupełnieniu zabudowy istniejącej; Obiekty i urządzenia sportowo – rekreacyjne; Publiczne tereny zieleni parkowej, place, pasaże, chodniki, mała architektura; Obiekty towarzyszące zabudowie jednorodzinnej, jak: garaże dla samochodów osobowych i budynki gospodarcze; Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej; Parkingi w poziomie terenu i wielopoziomowe nad- i podziemne, garaże wolnostojące dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej; Dotychczasowe rolnicze wykorzystanie terenów w formie upraw polowych oraz łąk i pastwisk.

ZU – zespołów usługowych - budynki usługowe, rzemieślnicze i produkcyjne oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna istniejąca i realizowana w jej uzupełnieniu wraz z zabudową towarzyszącą; budynki usługowe i rzemieślnicze z towarzyszącą funkcją mieszkaniową oraz wolnostojącymi budynkami mieszkalnymi; budynki i obiekty użyteczności publicznej, oraz obsługi ruchu tranzytowego, obiekty i urządzenia sportowo – rekreacyjne, obiekty i urządzenia obsługi samochodów, w tym parkingi i stacje paliw, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zieleń urządzona i rolnicze wykorzystanie terenu w formie upraw polowych oraz łąk i pastwisk.

U1 – sportowo – rekreacyjne - zabudowa usługowa dla potrzeb sportu i rekreacji wraz z usługami towarzyszącymi – gastronomicznymi, handlowymi i hotelowymi oraz dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej w uzupełnieniu usług, obiekty i urządzenia sportowo – rekreacyjne i rehabilitacyjne (np. baseny, boiska piłkarskie i lekkoatletyczne itp.); Obiekty i urządzenia umożliwiające parkowanie samochodów oraz przechowywanie sprzętu związane z uprawianiem sportu i rekreacji, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zieleń urządzona i rolnicze wykorzystanie terenu w formie upraw polowych oraz łąk i pastwisk.

P1 – działalności górniczej Obiekty i urządzenia związane z funkcjonowaniem kopalni węgla kamiennego, oraz innego rodzaju obiekty produkcyjne i usługowe, magazynowo-składowe, bazy transportowe, hurtownie; Wydobywanie i przeróbka kopalin; Utrzymanie i modernizacja infrastruktury technicznej wykorzystywanej dla potrzeb kopalni,

Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, Zieleń urządzona i izolacyjna, obiekty małej architektury.

P2 – działalności produkcyjnej, technologicznej, baz, magazynów i składów Zakłady produkcyjne, bazy, składy, magazyny, w tym handel hurtowy, Urządzenia i obiekty obsługi komunikacji kołowej, w tym stacje paliw, Urządzenia służące ochronie środowiska i zdrowia ludzi, Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, Zieleń urządzona i izolacyjna, obiekty małej architektury.

P3 – zagospodarowania mas skalnych odpadów wydobywczych - Zachowanie zrehabilitowanych części składowiska, Możliwość zagospodarowania mas skalnych z przerabiania kopaliny w formie budowli krajobrazowej; Możliwość lokalizacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz ich odzysku, unieszkodliwiania i magazynowania, Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, możliwość realizacji zieleni izolacyjnej na obrzeżach terenów zagospodarowania mas skalnych - odpadów wydobywczych.

P4 – rekultywacji terenów poprzemysłowych Rekultywacja istniejących nieużytków zdegradowanych działalnością górnictwa, Możliwość likwidacji istniejącej zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej,

IT –infrastruktury technicznej - Zachowanie obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz obiektów usługowych, wraz z możliwością ich rozbudowy i modernizacji

R1 – rolnicze z zabudową - Uprawy polowe, łąki, pastwiska i sady, Zachowanie, rozbudowa i modernizacja istniejącej zabudowy, oraz możliwość realizacji zabudowy uzupełniającej i na zasadzie ustalenia ogólnego, Możliwość lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej i agroturystycznej oraz obiektów i urządzeń produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego, Możliwość lokalizacji zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej, bliźniaczej i rezydencjonalnej w formie uzupełnienia zabudowy istniejącej, Zachowanie i budowa dróg (w szczególności dojazdowych, gospodarczych i wewnętrznych), ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, z możliwością budowy obiektów i urządzeń o funkcji turystycznej, Obiekty towarzyszące zabudowie jednorodzinnej, jak: garaże dla samochodów osobowych i maszyn rolniczych, budynki gospodarcze, mała architektura, miejsca postojowe dla samochodów osobowych i maszyn rolniczych, Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, obiekty i urządzenia rzemiosła produkcyjnego,

R2 – rolnicze kompleksów rolnych - Uprawy polowe, łąki, pastwiska i sady, zabudowa zagrodowa, Możliwość zachowania rozbudowy i modernizacji istniejącej zabudowy, oraz możliwość realizacji zabudowy uzupełniającej, Zachowanie i budowa dróg (w szczególności dojazdowych, gospodarczych i wewnętrznych), ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, bez możliwości budowy obiektów i urządzeń, Zachowanie i możliwość uzupełnienia enklaw zieleni leśnej i śródpolnej oraz tworzenie nowych układów zadrzewień śródpolnych jako łączników ekologicznych systemu przyrodniczego gminy, Możliwość zalesiania gruntów rolnych, szczególnie w rejonach przylegających do kompleksów leśnych oraz o niskich klasach bonitacji, Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej,

R3 – ośrodków produkcji rolniczej, Obiekty i urządzenia związane z chowem i hodowlą zwierząt i innymi rodzajami produkcji rolnej, oraz zabudowa mieszkaniowa dla właścicieli lub administratorów gospodarstw rolnych, Zabudowania magazynowo-składowe, usługowe i mieszkaniowe związane z produkcją rolną jako podstawowym przeznaczeniem terenów, Drogi wewnętrzne, parkingi, place, chodniki, zieleń urządzona, obiekty małej architektury, Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

Z1 – obszarów leśnych i zadrzewień Roślinność leśna – zwarte zespoły drzewostanów. Urządzenia obsługi leśnictwa, Urządzenia służące turystyce – w tym szlaki piesze i trasy rowerowe, Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym istniejące i planowane drogi klasy lokalna i dojazdowa, Możliwość zalesiania gruntów rolnych najsłabszych klas bonitacji, Możliwość kontynuacji upraw polowych na gruntach rolnych oraz rolniczego wykorzystania łąk i pastwisk,

Z2 – dolin rzek i potoków - Zachowanie naturalnego przebiegu rzek i potoków. Zachowanie zieleni łąkowej i zadrzewień oraz możliwość powiększania i tworzenia stawów wraz z jednokondygnacyjnymi budynkami towarzyszącymi, w tym stawów dla hodowli ryb, pod warunkiem przeprowadzenia badań występowania złóż borowiny na terenach jednostek. Możliwość zachowania i modernizacji istniejącej zabudowy oraz jej realizacji na zasadzie ustalenia ogólnego, Możliwość realizacji nowych terenów rekreacji – budowa ścieżek rowerowych i szlaków pieszych – bez możliwości utwardzania terenów, w tym możliwość budowy kładek i mostków na ich trasie, Możliwość użytkowania sportowo-rekreacyjnego terenów w formie terenów sportów jeździeckich na koniach, pól golfowych itp., pod warunkiem, że obiekty kubaturowe związane z tymi użytkowaniem realizowane będą poza terenami jednostek Z2 oraz, że funkcjonowanie tych użytkowań nie będzie powodowało przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu na sąsiadujących terenach mieszkaniowych, Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Z3 – cmentarzy Cmentarz; nowe miejsca pochówku; Zieleń urządzona; Obiekty uzupełniające podstawowe użytkowanie – domy pogrzebowe, kaplice, obiekty gospodarcze i usługowe; Ulice dojazdowe i wewnętrzne, parkingi dla samochodów osobowych i autobusów.

Z4 – ogródków działkowych - Ogrody działkowe zgodnie z przepisami odrębnymi; Świetlice, obiekty usług gastronomii; Parkingi dla samochodów osobowych w ilości związanej z obsługą ogrodów działkowych; Sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

ZR – zalesień - Zalesienia i zadrzewienia; Możliwość utrzymania dotychczasowego użytkowania gruntów.

WS – wód, zbiorników i stawów - Tereny wód powierzchniowych; Tereny zbiorników wodnych i stawów oznaczonych na rysunku studium.

Na rysunku studium znalazły się również informacje dotyczące złóż i granic terenu górniczego, granice terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, pomniki przyrody oraz obiekty zabytkowe.

Celem wykonania nowego studium było uporządkowanie istniejącego stanu (obowiązujące studium uwarunkowań z 1999 r wraz z późniejszymi zmianami dość mocno się zdezaktualizowało w stosunku do istniejącego stanu prawnego i przestrzennego), potrzeby górnictwa oraz odpowiedź na wnioski mieszkańców.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Opracowanie obejmuje teren gminy Suszec w powiecie pszczyńskim. Teren gminy sąsiaduje z gminami: Orzesze, Kobiór, Pszczyna, Pawłowice oraz z miastem Żory. Powierzchnia gminy wynosi 7508 ha. W skład gminy wchodzi sześć sołectw: Rudziczka, Suszec, Kryry, Mizerów, Kobielice i Radostowice. Wg danych GUS za 2008 r. w gminie zamieszkiwało 11051 osób, a średnia gęstość zaludnienia wynosiła 147 osób na 1km².

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego¹ obszar gminy Suszec znajduje się w dwóch podprowincjach. Zachodnia część położona jest w podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341), makroregionie Wyżyna Śląska (341.1), w obrębie mezoregionu Płaskowyż Rybnicki (341.15). Natomiast część centralna i wschodnia gminy położona jest w podprowincji Północne Podkarpacie (512), makroregionie Kotlina Oświęcimska (512.2), w obrębie mezoregionu Równina Pszczyńska (512.21).

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski omawiany obszar leży w Dziale Wyżyn Południowopolskich C, Krainie Kotliny Oświęcimskiej C.7, Okręgu Oświęcimskim C.7.1, Podokręgu Kobiórskim C.7.1.a i Pszczyńskim C.7.1.b.

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Z najstarszych znanych utworów geologicznych występujących w podłożu gminy Suszec najważniejsze są utwory karbonu górnego. Stanowią one wypełnienie południowej części zapadliska górnos Śląskiego. Miąższość utworów karbońskich przekracza 2000 m a ich spąg nigdzie nie został wierceniami osiągnięty. W rejonie gminy Suszec znane są tylko warstwy łęgowe, które w tym rejonie stanowią warstwy orzeskie karbonu górnego (westfalu) o miąższości dochodzącej do 1500 m. Litologicznie warstwy orzeskie stanowią ilowce, mułowce i węgiel kamienny, natomiast w warstwach łaziskich występują zlepieńce, piaskowce, mułowce i węgiel kamienny. Węgiel kamienny w warstwach orzeskich występuje cienkimi warstwami o miąższości maksymalnej dochodzącej do 2,7 m.

Osady karbonu zostały w końcowej fazie orogenezy hercyńskiej (górną karbon) silnie sfałdowane i zuskokowane. Obszar uległ wynurzeniu przez co poddany został silnej denudacji w okresie permu, a w erze mezozoicznej stanowił wybrzeże pobliskiego morza triasowego, które zajęło obszary położone na północ od obszaru objętego opracowaniem. Silna denudacja obszaru w warunkach klimatu gorącego początkowo suchego, następnie wilgotnego spowodowała ścięcie i urozmaicenie powierzchni topograficznej karbonu, wyrażające się w znacznych jej deniwelacjach. Deniwelacje te zostały pogłębione w czasie orogenezy alpejskiej, szczególnie w miocenie (trzeciorzęd). W efekcie osiągają one wartości dochodzące do 370 m (Kobielice, Radostowice), przy deniwelacjach rzędu 100 m występujących w części zachodniej gminy (Suszec, Rudziczka). Obecnie strop utworów karbonu zalega na głębokości od 100 m w rejonie Grabówki do 390 m w rejonie Radostowic. Duże zróżnicowanie powierzchni topograficznej karbonu wpłynęło na przebieg późniejszych procesów sedymentacji utworów miocenu i zróżnicowanie ich miąższości. Stąd miąższości utworów miocenu (badenu) są bardzo zbliżone do głębokości zalegania stropu karbonu. Utwory trzeciorzędowe (baden) wykształcone są w postaci ilów piaszczystych i margli, piasków, łupków ilastych z gipsem i anhydrytem. Osady te złożone zostały w morzu zajmującym przedpole formujących się Karpat. Po ustąpieniu morza w pliocenie na wynurzonej powierzchni rozwinęły się procesy denudacyjne doprowadzając do uformowania się ówczesnej sieci rzecznej, która w wielu

¹ Kondracki J., Geografia Regionalna Polski, PWN, Warszawa 2001;

przypadkach zapoczątkowała kształtowanie się współczesnej sieci rzecznej. Powierzchnia stropu miocenu była na ogół wyrównana największym obszarze gminy i zalegała na wysokości niewiele ponad 240 m n.p.m. Powierzchnia ta była łagodnie nachylona w kierunku południowym ku formującej się wówczas dolinie Wisły. W zachodniej części gminy w rejonie Suszeczka rozwinięte jest wyraźne zagłębienie dolinne o głębokości ok. 40 m skierowane ku południowi.

W czasie zlodowacenia sanu (południowopolskiego) obszar gminy zajęty został przez lądolód skandynawski. Pozostałości tego zlodowacenia zostały prawie doszczętnie usunięte w czasie interglacjału wielkiego. Zlodowacenie Odry (środkowopolskie) nie sięgnęło już obszaru gminy, ale granica jego zasięgu znajdowała się bardzo blisko na północy i zachodzie. Spowodowało to, że wypływające wody z lodowca usypały na obszarze gminy zwartą pokrywę utworów piaszczysto-żwirowych w postaci sandrów. Wody proglacialne spływały po powierzchni sandru ku południo-zachodowi do doliny Wisły. Przeciętna miąższość utworów sandrowych wynosi 10-20 m; w obrębie zagłębienia kopalnego w okolicach Suszeczki dochodzi do 60 m. Wkrótce po ustąpieniu lądolodu powierzchnia zasypania była znacznie wyższa, o czym świadczą wierzchołki wzgórz występujących w okolicach Radostowic (ok. 290 m n.p.m.). Po odsunięciu się czoła lądolodu na północ na powierzchni sandrowej zaczęła się utrzymywać sieć rzeczna, która przetrwała do dzisiaj. W czasie kolejnego interglacjału (eemskiego) i przez okres zlodowacenia Wisły (bałtyckiego) dawna powierzchnia sandrowa została znacznie rozcięta przez rzeki i zredukowana do dzisiejszego poziomu. Do tego stopnia, że odsłonięte zostały na obszarze gminy Suszec nawet utwory mioceńskie w lesie między Radostowicami a Osiedlem Rolniczym (gmina Pszczyna). W zimnym okresie zlodowacenia Wisły w zachodniej części gminy na wierzchołkach osadziły się utwory lessowe i lessopodobne o miąższości dochodzącej lokalnie do kilku metrów, natomiast w dolinach rzecznych odłożony został piaszczysty poziom tzw. terasy bałtyckiej (nadzalewowej). Części den dolinnych położone najniżej zostały pokryte namułami rzecznyymi i torfami w okresie holocenu.

Obecnie powierzchnię budowę geologiczną gminy tworzą w zdecydowanej mierze piaski i żwiry wodnolodowcowe fgŚ1. W centralnej części gminy na powierzchni odsłaniają się lessy IB. W dolinach cieków zalegają namuły, mułki i piaski rzeczne^{2,3}. Szczegółowa mapa geologiczna Polski⁴ precyzuje ten obraz wydzielając w piaskach i żwirach wodnolodowcowych: gliny deluwialne, lessy piaszczyste deluwialne, piaski, żwiry i mułki peryglacialne natomiast lessy precyzuje jako lessy piaszczyste.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy Suszec położony jest w obrębie zlewni rzeki Pszczynki, lewobrzeżnego dopływu Wisły oraz w obrębie zlewni rzeki Rudy, prawobrzeżnego dopływu Odry. Stąd przez obszar gminy w północno-zachodniej części biegnie dział wodny I-rzędu między dorzeciami Wisły i Odry. Miejscami jego przebieg jest niepewny z uwagi na małe deniwelacje terenu. Prawie 95 % obszaru gminy leży w obrębie zlewni rzeki Pszczynki. Znacznie bardziej wyraźny jest przebieg działów wodnych III-rzędu między zlewniami dopływów Pszczynki.

Pszczynka oraz inne potoki i ciek gminy mają reżim wyrównany z wezbraniem wiosennym i drugorzędnym letnim oraz zasilaniem gruntowo-deszczowo-śnieżnym. Zgodnie z tak wyrażonym reżimem potoki gminy Suszec przez cały rok zasilane są z odpływu gruntowego, natomiast przepływy podwyższone spowodowane są topnieniem śniegu wiosną

² Kotlicy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979;

³ Ryłko W., Paul Z., Mapa geologiczna Polski, 1 : 200 000, ark. Cieszyn WG, 1994.

⁴ Wilanowski S., Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Tychy, PIG, Warszawa 2003;

lub opadami letnimi. Można stąd także wysnuć wniosek, iż na obszarze gminy Suszec nie występuje znaczący lej depresyjny, który mógłby powodować ucieczkę wody z koryt rzecznych, co w konsekwencji prowadziłoby do braku wody w okresach bezopadowych.

Zasadniczą cechą reżimu rzecznego jest jego sezonowa zmienność oraz nieregularność przepływów wynikająca ze zmienności warunków hydrometeorologicznych danego roku na tle zmienności wieloletniej. Sezonową zmienność odpływu można określić wartością liczbową jako amplitudę przepływów. Dla źródłowego odcinka rzeki Pszczynki amplituda ta jest znaczna i wynosi 98 %. O naturalnych uwarunkowaniach reżimu odpływu rzecznego na obszarze gminy Suszec świadczą również wysokie wartości wahań przypadkowych odpływu, czyli wahań związanych ze zmiennością warunków hydrometeorologicznych w danym roku. Sprawiają one, że maksimum przepływów roztopowych występuje w styczniu lub kwietniu, a nie w marcu, jak to wynika ze zmienności sezonowej wyznaczonej dla wieloletniego cyklu. Wartości wahań przypadkowych są również bardzo wysokie, przekraczają bowiem 84% przepływu wieloletniego.

Charakterystyka koryt rzek i potoków oraz ich dolin

Rzeka Pszczynka płynie z zachodu na wschód przez południowe tereny gminy Suszec. Szerokość doliny wynosi tam 400-600 m, a jedynie przy granicy z gminą Żory zwęża się do 150-200 m. Jej płaskie, podmokłe dno jest zmeliorowane i pocięte ponad 200 rowami zbierającymi wody z obszaru doliny. W kierunku północnym dno doliny przechodzi łagodnie w położe zbocze o nachyleniu 2-3°. W kierunku południowym (wieś Mizerów) zbocze doliny Pszczynki jest bardziej strome. Długość koryta rzeki w obrębie gminy wynosi 4,5 km, a jej spadek około 0,7 o/oo. Dolina rzeki Pszczynki na odcinku około 2,5 km poczynając od granic z miastem Pszczyna znajduje się w obrębie zasięgu cofki zbiornika Łąka. Mimo, że zbiornik ten znajduje się poza obszarem gminy Suszec to przy osiągnięciu normalnego poziomu piętrzenia zbiornika wynoszącego 250,35 m n.p.m. zasięg cofki wynosi około 1,9 km od mostu w Mizerowie w górę rzeki. W przypadku stanów wysokich, przy piętrzeniu maksymalnym zbiornika „Łąka” (250,70 m n.p.m.) zasięg cofki jest znacznie większy, aż do zachodnich granic gminy. Sytuację taką obserwowano w czasie powodzi w 1997 roku. Poczynając od zachodnich granic gminy, gdzie Pszczynka wpływa na jej obszar, koryto rzeki ma szerokość około 3,5 m i głębokość do 0,8 m. W rejonie osady Borki dolina rozszerza się do około 400 m, a koryto do szerokości 4,0 m. Jego szerokość nieznacznie wzrasta aż do około 5,0 m w rejonie mostu w Mizerowie. Głębokość wody w korycie nie przekracza 1,0 m, a wcięcie koryta rzeki wynosi maksymalnie 2,0 m. Wyjątek stanowi odcinek koryta Pszczynki około 200 m powyżej mostu w Mizerowie, gdzie głębokość wcięcia koryta przekracza 6,0 m. Poniżej mostu w Mizerowie, aż do granic gminy szerokość koryta Pszczynki wzrasta do 10 m. Uchodzące do Pszczynki rowy odwadniające jej szeroką, podmokłą dolinę mają rozstaw 20-30 m.

Kanał Branicki jest najdłuższym ciekim na obszarze gminy, ma bowiem długość około 9,3 km i spadek 2,2 o/oo. Źródła Kanału Branickiego znajdują się w obrębie gminy Orzesze na wysokości 271,0 m n.p.m., a ujście na wysokości 250,0 m n.p.m. Kanał Branicki jest urządzeniem melioracji podstawowych i znajduje się w administracji Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń w Katowicach, jego rejonowego oddziału w Pszczynie. Poniżej drogi Pszczyna-Żory (ul. Pszczyńska) Kanał Branicki wchodzi w skład systemu melioracyjnego odwadniającego użytki rolne przyległe do cofki strefy zbiornika wodnego "Łąka". W górnym odcinku biegu zlewnia Kanału Branickiego znajduje się w strefie osiadań terenu na skutek eksploatacji węgla przez KWK „Krupiński”. Koryto kanału ma tam szerokość około 0,6 m. W odcinku środkowym i dolnym szerokość koryta wzrasta do 1,0-1,5 m. Średnia głębokość koryta wynosi około 1,0 m. W rejonie Lasu Gawliczok, między osadami Kryry i Kobielice, koryto kanału rozdziela się na dwa ramiona. Średnia odległość między kanałem zachodnim i

wschodnim wynosi około 0,5 km. Sieć rowów odwadniających prowadzi wody od strony kanału zachodniego w kierunku wschodnim. Szerokość doliny kanału Branickiego przekracza lokalnie 1200 m. Dolina Kanału Branickiego, podobnie jak dolina rzeki Pszczynki, na odcinku około 2,0 km poczynając od granic z miastem Pszczyna znajduje się w obrębie zasięgu cofki zbiornika Łąka. Mimo, że zbiornik ten znajduje się poza obszarem gminy Suszec, to przy osiągnięciu normalnego poziomu piętrzenia zbiornika wynoszącego 250,35 m n.p.m., zasięg cofki wynosi około 1,5 km od mostu w Mizerowie w górę kanału. W przypadku stanów wysokich, przy piętrzeniu maksymalnym zbiornika „Łąka” (250,70 m n.p.m.) zasięg cofki jest znacznie większy, i sięga aż po rejon lasu Gawliczok. Sytuację taką obserwowano w czasie powodzi w 1997 roku.

Potok Nieradka ma długość około 3,7 km i spadek 3,8 o/oo. Jego źródła znajdują się na wysokości 264,0 m n.p.m. między osadami Kryry i Sikowiec, a ujście na wysokości 250,0 m n.p.m., gdzie wpada do Kanału Branickiego, w pobliżu południowych granic Suszca. W górnym i środkowym biegu Nieradka płynie wzdłuż osady Kryry płaską, podmokłą doliną o szerokości 150-200 m. W dolnym biegu płynie w szerokiej dolinie Kanału Branickiego, drenując również podmokłe łąki tej doliny. Potok jest w środkowym i dolnym biegu uregulowany, głównie poprzez wyprofilowanie skarp, ich zadarnienie i lokalne pogłębienie. Szerokość koryta nie przekracza 1,0 m, a głębokość 0,8 m, przy głębokości samego potoku do 0,3 m.

Potok spod Sikowca ma długość około 4,7 km, a spadek 3,6 o/oo. Jego źródła znajdują się na wysokości 269,0 m n.p.m., a ujście na wysokości 252,5 m n.p.m., gdzie wpada do Pszczynki. W swym dolnym i środkowym biegu stanowi granicę między gminami Żory i Suszec. Lewobrzeżna zlewnia tego potoku odwadnia lasy (Las Baraniok) leżące w gminie Żory, część prawobrzeżna zaś - podmokłe łąki gminy Suszec, położone na wschód od osady Kryry. Potok przyjmuje wody z szeregu rowów odwadniających tereny leśne i łąkowe. Jego koryto ma szerokość 0,5-1,0 m, a głębokość do 0,8 m (przy głębokości potoku 0,3 m). W swoim górnym biegu przepływa przez kompleks stawów o łącznej powierzchni 14 ha. Płaska podmokła dolina potoku ma szerokość 200-300 m.

Korzeniec Południowy ma w obrębie gminy długość około 6,2 km. Jego źródła znajdują się w Lasach Kobiórskich w środkowo-wschodniej części gminy Suszec, na wysokości 275,0 m n.p.m. Średni spadek rzeki wynosi około 4,1 o/oo. Korzeniec Południowy w obrębie gminy Suszec odwadnia zwarte kompleksy leśne. Większość jego dopływów ma charakter rowów śródleśnych o szerokości 0,5-1,0 m i głębokości około 0,2 m. Szerokość koryta Potoku Korzeniec Południowy na granicy gminy Suszec i gminy Kobiór wynosi około 2,0 m, a jego głębokość około 0,5 m. Głębokość wcięcia koryta rzeki sięga na tym odcinku 1,5-2,0 m.

Dokawa ma w obrębie gminy długość około 2,4 km, a spadek średni - 10,1 o/oo. Źródła rzeki znajdują się na wysokości 278,0 m n.p.m. w miejscowości Radostowice, a dno koryta rzeki na granicy z gminą Kobiór - na wysokości 253,0 m n.p.m. W obrębie gminy Suszec Dokawa odwadnia tereny upraw rolnych i łąkowych. Koryto potoku nie jest uregulowane i ma szerokość do 1,0 m, głębokość nie przekracza 0,8 m. Głębokość potoku wynosi około 0,2 m. Płaskie, podmokłe dno doliny Dokawy ma szerokość 150-200 m.

Potok z Rudziczki odwadnia północno-zachodnią część obszaru gminy Suszec. Jest to jedyny ciek na obszarze gminy, który prowadzi wody do zlewni rzeki Rudy, dopływu Odry. Źródła potoku znajdują się na wysokości 265,5 m n.p.m., w obrębie Zakładu Górniczego KWK Krupiński Suszec. Potok opuszcza gminę na wysokości 257,3 m n.p.m., na granicy z Żorami. Całkowita długość potoku wynosi około 1,5 km, a jego spadek 5,5 o/oo. W obrębie gminy Suszec potok został uregulowany z uwagi na osiadania terenu i podtapianie doliny. Szerokość koryta potoku z Rudziczki wynosi około 0,8 m, a jego głębokość do 1,0 m.

Głębokość koryta potoku jest nieznaczna. Prowadzi on średnio około 0,015 m³/s wody. Dolina potoku jest płaska i podmokła, a jego wody zasilają stawy rybne leżące na granicy z gminą Żory.

Zbiorniki wodne

Na obszarze gminy występuje kilkanaście niewielkich stawów hodowlanych o łącznej powierzchni nieco powyżej 30 ha. Poza stawami hodowlanymi na potoku spod Sikowca usytuowano kompleks stawów „Godziek”, należących do ośrodka rekreacyjnego „Gwaruś”. Do zbiorników wodnych zaliczało się również zalewisko w dnie doliny Kanału Branickiego o powierzchni około 12 ha, powstałe na skutek osiadań górniczych. Obecnie jest już ono całkowicie zasypane różnego rodzaju odpadami (oprócz typowych odpadów pogórnich również gruz, śmieci itd.). Ogólna powierzchnia wszystkich zbiorników wodnych na obszarze gminy wynosi około 46 ha, co stanowi około 0,6 % powierzchni gminy Suszec.

2.4 WODY PODZIEMNE

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200.000 ark. Gliwice i ark. Cieszyn obszar gminy wchodzi w skład przedkarpackiego regionu hydrogeologicznego XXII, podregion przedkarpacko – śląski XXII 7, w którym główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się w utworach czwartorzędowych. W zależności od budowy geologicznej i oddziaływania czynników antropogenicznych zwierciadło wód podziemnych kształtuje się na różnych głębokościach. Na wysoczyznach występuje na głębokościach 10-20m, kulminacjach wysoczyznowych 20-30m, w obniżeniach 2-5m, w dolinach i rozcięciach 1-2m. Na terenach osiadań, spowodowanych działalnością górnictw, głębokość zalegania zwierciadła wody podziemnej może zmniejszać się aż do 0 m. W utworach mioceńskich, na głębokości 100 – 200 m, występują zmineralizowane wody chlorkowo – sodowe. Potencjalna wydajność utworu studziennego w części północnej gminy wynosi 10-30 m³/h, w części środkowej 2-10 m³/h, natomiast w części południowej jest niska i wynosi 0 – 2 m³/h

Na obszarze gminy Suszec w profilu hydrogeologicznym występują piętra wodonośne w utworach czwartorzędu i karbonu. W piętrach tych wydzielono użytkowe poziomy wodonośne⁵.

Piętro wodonośne czwartorzędu budują piaski różnoziarniste i żwiry, gliny zwałowe, namuły i lessy. Największą wodonośnością charakteryzuje się dolina rzeki pra-Wisły oraz doliny jej dopływów, gdzie miąższość utworów czwartorzędu sięga od 80 do 100 m. Niższą wodonośność charakteryzuje obszar wysoczyzn, gdzie osady czwartorzędu mają miąższość do 20 m. Na przeważającym obszarze występowania osadów czwartorzędu zwierciadło wody ma charakter swobodny, lokalnie napięty. Stabilizuje się ono na głębokości od 0.3 m do 14.2 m. W obszarach przykrycia warstwy wodonośnej osadami słaboprzepuszczalnymi (gliny piaszczyste, mułki) zwierciadło wody jest słabo napięte, a w pozostałej części zwierciadło ma charakter swobodny i zalega na głębokości od 0.8 m do kilkunastu metrów. Miąższość warstw zawodnionych waha się od 0.7 do 45 m, przy czym wzrasta w kierunku osi dolin kopalnych. Parametry hydrogeologiczne określone na podstawie badań w studniach wierconych są zróżnicowane i kształtują się w następujący sposób: wydajność studni od 4.9 do 150 m³/h przy depresji od 1.2 do 37.3 m, wydatek jednostkowy 0.3-69.1 m³/h-m, współczynnik filtracji od 1.13-10" do 4.19-10 m/s, wodoprzewodność 0.2-117.6 m³/24h, moduł odpływu podziemnego 0.3-6.1 1/s-km². Osady czwartorzędu zalegają w północno-wschodniej części gminy na kompleksie piaskowcowo-mułowcowo-iłowcowym górnego karbonu, lokalnie zwietrzałego bezwodnego triasu, a w pozostałej części na iłach mioceńskich trzeciorzędu.

⁵ Chmura A., Wagner J., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Tychy, PIG, Warszawa 2002;
Chowaniec J., Witek K., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Pszczyna, PIG, Warszawa 2000;

Przepuszczalne utwory czwartorzędu stanowią najczęściej jeden poziom wodonośny, lokalnie rozdzielony na dwie zawodnione warstwy, warstwa dolna ma podstawowe znaczenie jako poziom użytkowy.

Zasilanie omawianego poziomu wodonośnego odbywa się na całej powierzchni jego występowania, poprzez infiltrację wód z opadu atmosferycznego, dopływ wód ze starszych wiekowo poziomów wodonośnych, lub w obszarach intensywnego drenażu górniczego na skutek odcinkowego alimentowania poziomu czwartorzędowego wodami wsiąkającymi z rzek. Podstawę drenażu stanowią doliny dopływów Wisły, wyrobiska kopalń odkrywkowych surowców skalnych i węgla kamiennego oraz duże ujęcia wód podziemnych (np. „Leśna”) (poza obszarem gminy). Zubożenie zasobów w poziomie czwartorzędu, w granicach regionalnego leja depresji wywołanego procesem intensywnej i długoletniej eksploatacji górniczej, nastąpiło w przypadku braku warstwy izolującej między czwartorzędem i poziomami starszymi.

Spływ wód podziemnych w obszarze górniczym wymuszony jest drenażem górniczym kopalni, poza zasięgiem leja depresji następuje w kierunku rzek i obniżen morfologicznych powierzchni terenu. Wody omawianego poziomu reprezentują wody ultrasłódkie, słodkie i akratopegi o mineralizacji ogólnej do 0.7 g/dm^3 należące do typów chemicznych wód (wg anionów): wodorowęglanowego i wodorowęglanowo-siarczanowego, a w obszarach antropogenicznie zdegradowanych wody typu siarczanowego lub chlorkowego.

W zasięgu występowania czwartorzędowego pietra wodonośnego wydzielono następujące jednostki hydrogeologiczne:

Jednostka hydrogeologiczna 5abQII występuje w sołectwach Rudziczka, Suszec i Kryry. Wody występują w poziomie wodonośnym czwartorzędu, który wykształcony jest w postaci dwóch warstw QI i QII. Obszar tej jednostki jest izolowany słabo (b) od powierzchni terenu, bądź występuje zupełny brak izolacji (a). Stopień zagrożenia wód jest średni, a miejscami wysoki; jakość wód jest średnia, wymagają one prostego uzdatnienia. Główne znaczenie jako poziom użytkowy ma poziom dolny czwartorzędu QII. Głębokość poziomu użytkowego do zawodnionych utworów piaszczysto-żwirowcowych wynosi 15.0 - 50.0 m w północnej części jednostki, a w południowej jej części wyraźnie maleje do 5.0-15.0 m. Zwierciadło wód ma charakter swobodny, lokalnie napięty i stabilizuje się na rzędnej 250.0-260.0 m n.p.m. Miąższość warstwy wodonośnej w północnej i zachodniej części wynosi od poniżej 10 do 20 m, natomiast w południowej części osiąga 20-40 m, lokalnie jest niższa. Potencjalna wodonośność wynosi od $10\text{-}30 \text{ m}^3/\text{h}$ w części zachodniej jednostki, do $30\text{-}50 \text{ m}^3/\text{h}$. Parametry hydrogeologiczne jednostki przedstawiono w tabeli nr 1

Jednostka hydrogeologiczna 6abQ-TrIV występuje w sołectwach Kobielice i Radostowice. Wody występują w poziomie użytkowym czwartorzędu, który wykształcony jest w postaci jednej warstwy piasków oraz w podścielającym tę warstwę poziomie piaszczysto-żwirowym trzeciorzędu. Obszar tej jednostki jest izolowany słabo (b) od powierzchni terenu, bądź występuje zupełny brak izolacji (a). Głębokość zalegania stropu poziomu użytkowego kształtuje się od 5-15 m. Stopień zagrożenia wód jest średni; jakość wód jest średnia, wymagają one prostego uzdatnienia. Potencjalna wodonośność wynosi $30\text{-}50 \text{ m}^3/\text{h}$. Miąższość poziomu użytkowego zmienia się w obrębie jednostki: przy czym w centrum jest mniejsza niż 10 m, na wschodzie i zachodzie 10-20 m, a lokalnie 20-40 m. Zwierciadło wód ma charakter swobodny, lokalnie napięty i stabilizuje się na rzędnej 240.0 - 250.0 m n.p.m., odpływ wód odbywa się w kierunku na wschód. Parametry hydrogeologiczne jednostki przedstawiono w tabeli nr 1

Jednostka hydrogeologiczna 7abQIII (na arkuszu MHP Pszczyna jako 1abQIII) występuje w sołectwie Rudziczka, Kryry oraz Mizerów i jest związana z doliną Pszczynki. Piaski i żwiry, które wypełniają obniżenia morfologiczne stropu utworów trzeciorzędu, są przykryte warstwą

glin o miąższości od kilku do kilkunastu metrów (3.0-12.1 m). Obszar tej jednostki jest izolowany słabo (b) od powierzchni terenu, bądź występuje zupełny brak izolacji (a). Stopień zagrożenia wód jest wysoki; jakość wód jest średnia, wymagają one prostego uzdatnienia. Potencjalna wodonośność wynosi 30-50 m³/h. Parametry hydrogeologiczne jednostki przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela 1 Główne parametry jednostek hydrogeologicznych

Symbol jednostki hydrogeologicznej	Piętro wodonośne	Miąższość [m]	Współczynnik filtracji [m/24h]	Przewodność warstwy wodonośnej [m ² /24h]	Moduł zasobów odnawialnych [m ³ /24h/km ²]	Moduł zasobów dyspozycyjnych [m ³ /24h/km ²]
5abQII	Q	11,0	12,9	142	242	121
6abQ-TrIV	Q-Tr	18	13,5	243	346	311
7abQIII	Q	10,9	45,7	498	259	207

Karbońskie piętro wodonośne jest znaczącym poziomem użytkowym wód podziemnych na omawianym obszarze. Jest to poziom o charakterze porowo-szczelinowym, zlokalizowany w żwirowcach, piaskowcach i mułowcach górnego karbonu. Miąższość utworów wodonośnych mieści się w granicach od 50 do 70 m, współczynnik filtracji wynosi od 0,6 do 2,9 m²/24h, a przewodność piętra wodonośnego od 8,3 do 22,9 m²/24h. Wody te tylko w niewielkiej części wykorzystywane są jako pitne. W warunkach drenującego wpływu kopalni „Krupiński” zasięgi głębokości występowania użytkowego poziomu wodonośnego wyznaczają wypływy wód użytkowych w wyrobiskach górniczych. Poprzez powstałe nowe drogi przepływu – system szczelin, spękań i wyrobisk górniczych – następuje infiltracja wód zwykłych do głębszych poziomów eksploatacyjnych kopalni.

Według Mapy waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych GZW (Rózkowski, 1997) na terenie gminy w wodach czwartorzędowych wydziela się zbiorniki wód podziemnych: UPWP QI Rejon Górnej Odry i QII Rejon Małej Wisły oraz GZWP Q10 Pszczyna. Zachodnia część gminy położona w dorzeczu Odry (Rudziczka) znajduje się w obrębie QI, natomiast część wschodnia, położona w dorzeczu Wisły znajduje się w obrębie QII. Zasięg zbiornika Q10 pokrywa się z zasięgiem GZWP nr 346. W opracowaniu A Rózkowskiego zaproponowano dla zbiornika GZWP nr Q10 obszar wysokiej ochrony (OWO).

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych (Skrzypczak [red], 2003) na obszarze gminy znajduje się udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 346 Pszczyna-Żory oraz nieudokumentowany zbiornik nr 345 Rybnik. Zbiorniki te zostały również wymienione w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. 2006 nr 126 poz. 878). Dla zbiorników tych, jak dotychczas nie wyznaczono stref ochronnych.

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych teren gminy Suszec znajduje się w JCWPd nr 1426.

2.5 KLIMAT

Analizowany obszar gminy Suszec zlokalizowany jest, według regionalizacji rolniczo-klimatycznej Polski R. Gumińskiego (1948), na południowo-zachodnim skraju dzielnicy XV (częstochocko-kieleckiej). Równoleżnikowe położenie Kotliny Oświęcimskiej powoduje, że docierają tu masy powietrza wilgotnego znad Atlantyku i masy suchego powietrza kontynentalnego. Ścieranie się tych mas powoduje przejściowość klimatu w regionie, wyrażającą się dużą zmiennością warunków

⁶ <http://www.psh.gov.pl>

pogodowych. W przypadku gminy szczególne znaczenie ma jej położenie w pobliżu Bramy Morawskiej, której istnienie umożliwia napływ wilgotnych i ciepłych mas powietrza z południowego zachodu. Dzielnicę XV charakteryzują następujące warunki: średnia temperatura stycznia wynosi $-2,0^{\circ}\text{C}$, średnia temperatura lipca około $17,0^{\circ}\text{C}$, średnia temperatura roczna $7,0-8,0^{\circ}\text{C}$, dni z przymrozkami od 112 do 130, dni mroźnych ok. 20-40, ostatnie przymrozki wiosenne występują najczęściej w końcu kwietnia lub na początku maja, czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 60-70 dni, okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni, opady atmosferyczne zróżnicowane, do 800 mm/rok, przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie.

Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych kształtują się w granicach od 762 mm (Żory) do 829 mm (Królówka). Natomiast w latach ekstremalnych zanotowano następujące sumy roczne: w latach wilgotnych - 954-1156 mm i suchych - 534-565 mm. Stosunek maksymalnych do minimalnych rocznych sum opadów jest bardzo wyrównany i zawiera się w granicach 1,8-2,0. W ciągu roku dominują opady w półroczu letnim. Stosunek średnich sum opadów półroczu letniego do zimowego wynosi 1,6-1,7.

Wielkości sum opadów rocznych dla poszczególnych posterunków opadowych potwierdzają znaczący wpływ kompleksu leśnego, jakim są Lasy Kobiórskie na podwyższenie sum opadów. Dodatkowa ilość wilgoci w powietrzu pochodzi z ewapotranspiracji przez szatę roślinną. Podwyższenie sum opadów rocznych jest charakterystyczne dla posterunków leśnych (Kobiór - 825 mm, Królówka - 829 mm). Zjawisko to nie jest przy tym spowodowane wzrostem wysokości nad poziom morza.

Warunki topoklimatyczne⁷

Warunki topoklimatyczne gminy Suszec opracowane zostały w oparciu o metodykę opracowaną przez M. Klugego i J. Paszyńskiego (1973), a zmodyfikowaną przez T. Bartkowskiego (1980). Metodyka ta polega na nieinstrumentalnym wyznaczaniu jednostek przestrzennych bilansowania przepływu materii i energii na powierzchni czynnej, nazywanych także jednostkami przestrzennymi topoklimatycznymi. Ogólnie rzecz biorąc, metodyka wyznaczania jednostek polega na określeniu bilansu energetycznego między powierzchnią graniczną (przyziemną warstwą atmosfery, w której żyje człowiek) a warstwami wyższymi atmosfery i podłożem gruntowo-wodnym. W określeniu bilansu energetycznego uwzględniane są następujące składowe: całkowite promieniowanie słoneczne (bezpośrednie i rozproszone), promieniowanie słoneczne odbite od podłoża, ciepło wyzwalone sztucznie w procesach spalania (np. w okresach grzewczych i procesach technologicznych), promieniowanie ciepłe podłoża (wypromieniowanie efektywne) w zakresie długofalowym, wymiana ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji, wymiana ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek przewodzenia, wymiana ciepła utajonego wskutek parowania lub kondensacji wody.

Cechy topoklimatyczne obszaru gminy Suszec

Na obszarze gminy Suszec dominują typy topoklimatów charakterystyczne dla obszarów płaskich lub o niewielkich nachyleniach położonych poza dnami dolin. Są to głównie obszary upraw polowych lub z zabudową wiejską. Występowanie tego typu warunków topoklimatycznych jest uwarunkowane głównie litologią podłoża. Znaczny udział frakcji ilastej w osadach powoduje podwyższoną wilgotność podłoża, co z kolei wpływa na poprawę właściwości przewodzenia ciepła z głębszych warstw podłoża, nie dopuszcza do zbytniego jego wyziębienia, a brak zwartej pokrywy roślinnej umożliwia podgrzewanie dolnych warstw powietrza. Powoduje to zmniejszenie częstości

⁷ na podstawie Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Suszec, P.U. Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2003

występowania przymrozków w okresach wiosennych i jesiennych. Jest to grupa klimatów korzystnych zarówno dla upraw polowych jak i zabudowy. Brak intensywnego urzeźbienia obszaru sprzyja dobremu przewietrzaniu terenu już przy bardzo słabych wiatrach.

Drugą przeciwną grupę topoklimatów stanowią topoklimaty den dolinnych, które na obszarze gminy zajmują znaczny odsetek. Duża ilość wilgoci w podłożu dolin i dobre przewietrzanie powoduje, że wzrasta tam znacznie parowanie, które pobiera ciepło. Pod koniec dnia tego ciepła zaczyna brakować i dochodzi do wychłodzenia podłoża. Na skutek spływania chłodnego i wilgotnego powietrza z obszarów wyżej położonych, w dolinach tworzą się zastoiska chłodnego powietrza i dochodzi do powstawania mgieł. Przy dalszym spadku temperatury w nocy na skutek wypromieniowania zaczyna brakować ciepła i dochodzi do pojawienia się tzw. przymrozków radiacyjno-adwekcyjnych. Jest to grupa topoklimatów niekorzystnych szczególnie dla zamieszkiwania ludzi.

Zróznicowana sytuacja występuje na terenach zabudowanych. Z uwagi na to, iż na obszarach wiejskich mamy najczęściej do czynienia z zabudową rozproszoną nie można tu wyróżnić topoklimatów charakterystycznych dla terenów zurbanizowanych. Niemniej jednak obserwuje się wpływ czynnika antropogenicznego podgrzewania atmosfery, a bardziej jeszcze widoczny jest wpływ zanieczyszczeń powietrza pochodzących z indywidualnych palenisk domowych zwłaszcza w okresach grzewczych. Częste jeszcze ogrzewanie mieszkań tanim węglem niskiej jakości powoduje rejestrowany wzrost zanieczyszczeń powietrza w okresach zimowych. Widocznym tego obrazem jest zadymienie wsi zimą. Stąd warunki topoklimatyczne tych obszarów będą zależne od otoczenia i lokalizacji zabudowań. Topoklimat zabudowy zlokalizowanej w obszarach otwartych i suchych będzie korzystniejszy ponieważ obszary te będą lepiej przewietrzane. Natomiast w obszarach położonych nisko i wilgotnych będzie dochodziło do łączenia się zanieczyszczeń z wilgocią zawartą w powietrzu i powstawania zjawiska smogu, które bardzo szkodliwie oddziałuje na organizmy żywe.

Duży obszar gminy Suszec stanowią obszary leśne, dla których charakterystyczne są topoklimaty obszarów zalesionych. Nie wydzielano tu poszczególnych typów z uwagi na to, iż obszary te nie stanowią szczególnego zainteresowania planistycznego. W dalszym ciągu pozostaną w zakresie gospodarki leśnej. W obrębie lasów nie występują też większe obszary zamieszkane.

2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI

2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE, OSIADANIA TERENU

Najniżej położone punkty znajdują się w południowej części gminy na rzece Pszczynce (ok. 249, 5 m n.p.m.) i na wypływie Kanału Branickiego poza granicę gminy (ok. 249,5 m. n.p.m.) oraz w północno-wschodniej części na wypływie Korzenicy Południowej z obszaru gminy (248,0 m n.p.m.). Natomiast najwyżej położone punkty znajdują się w południowo-wschodniej części gminy w Radostowicach (290,3 m n.p.m.) i w północnej części w Lasach Kobiórskich na granicy z gminą Orzesze (285,3 m n.p.m.). Maksymalna różnica wysokości w obrębie gminy Suszec wynosi 42,3 m.

Zgodnie z podziałem na jednostki geomorfologiczne⁸ na obszarze gminy graniczą ze sobą:

⁸ Klimek K., Starkel L., 1972: Kotliny Podkarpackie [w] Geomorfologia Polska, t. I M. Klimaszewski [red], PWN, Warszawa

Wysoczyzna Golejowska – obejmuje północno-zachodnią część gminy po dolinę Kanału Branickiego na wschodzie i dolinę Pszczynki na południu (sołectwa Suszec, Rudziczka i Kryry),

Wysoczyzna Pszczyńska – obejmuje południową część gminy od doliny Pszczynki i Lasów Kobiórskich do południowej granicy gminy (sołectwa Mizerów, Kobielice i Radostowice),

Dolina Wisły – obejmuje część wschodnią gminy z Lasami Kobiórskimi;

Rzeźbę powierzchni na obszarze gminy Suszec cechuje specyficzny układ, który polega na tym, iż poszczególne jednostki regionalne odizolowane są od siebie szerokimi obniżeniami dolinnymi.

Wysoczyzny (w tym także Dolina Wisły) zbudowane są głównie z miększych (10 – 20 m) serii piaszczysto-żwirowych. W litologii utworów powierzchniowych na znacznej ich powierzchni w północnej części gminy (Rudziczka, Suszec, wschodnia część wsi Kryry oraz Kobielice i Radostowice) dominują piaski gliniaste, które w południowej części gminy (zachodnia część Kryr i Mizerów) są przykryte serią utworów pyłowych (lessy ilaste). Wierzchowiny wzniesień zalegają na różnych wysokościach: ok. 270 m n.p.m. (rejon Suszeczka), 275 m n.p.m., (Las Kobiórski), do 290 m n.p.m. (południowa część Radostowic). Opadają one łagodnymi zboczami o wysokości ok. 10 m ku dolinie Kanału Branickiego, potoku Sikowiec i Pszczynki w zachodniej części gminy. Natomiast we wschodniej części gminy deniwelacje wzrastają do 15 – 20m. Na całym obszarze występuje rzeźba o cechach falistej równiny a nachylenia stoków nigdzie nie przekraczają 5°.

Denudacyjny charakter rzeźby powierzchni sprawia, iż wysoczyzny rozcinane są dolinami bocznym Pszczynki, Kanału Branickiego, Korzenicy i Dokawy, a także całego szeregu małych dolinek bocznych rozcinających zbocza wysoczyzn. Większe doliny rzeczne mają płaskie i szerokie dna wysłane namułami lub zabagnione (zatorfione). Wierzchowiny i ich zbocza są denudowane, a materiał jest gromadzony w dnach dolin i u stóp zboczy. Transport materiału odbywa się zarówno licznymi ciekami jak i poprzez spływ powierzchniowy po zwiększonych opadach. Z uwagi na to, iż transportowany jest materiał drobnofrakcyjny (pyły i ły), powoduje on wzrost nieprzepuszczalności wodnej podłoża w miejscach jego gromadzenia. Proces ten sprzyja zabagnianiu dolin i wzrostowi wilgotności podnóży zboczy. Stąd na terenach rolniczych gminy widoczne są często występujące wśród gruntów ornych powierzchnie zadarnione lub użytkowane jako łąki i pastwiska położone poza dnami dolin.

Cechą charakterystyczną jest także występowanie, zarówno na powierzchni wierzchowin jak i ich podnóży, licznych zagłębień bezodpływowych. Przyczyną ich powstania (szczególnie w obrębie pokryw lessowych) są zapewne procesy sufozji, powodujące wymywanie cząstek pylastych. Zagłębienia te są miejscem gromadzenia się wody opadowej i występowania podmokłości terenu. Na gruntach ornych są one przyczyną występowania tzw. wymoków w uprawach rolnych. Często także są zadarnione i użytkowane jako łąki lub pastwiska.

Najbardziej intensywne zmiany rzeźby zachodzą pod wpływem działalności górniczej. Eksploatacja węgla kamiennego metodą „na zawał” powoduje osiadania powierzchni, co prowadzi do przebudowy rzeźby. W zasięgu wpływów górniczych znajduje się północno-wschodnia część gminy Suszec (Czaja, Wach, 2002). Obszar ten ulegał wpływom eksploatacji górniczej od początku lat 80 XX w. (od czasu rozpoczęcia eksploatacji na tym obszarze). Na skutek dokonanej eksploatacji górniczej (stan na dzień 1.10.2002 r.) maksymalne obniżenie terenu przekroczyło 7,5 m.

W rejonie wsi Rudziczka wielkość osiadania terenu dochodzi do 2-4 m. Obszary te znalazły się głównie pod wpływem IV i III kategorii wpływów eksploatacji górniczej, fragmentarycznie zaś pod wpływem II kategorii szkód górniczych. Obejmują one tereny rolnicze oraz tereny o zabudowie rozproszonej, w obrębie których znajdują się obiekty

kubaturowe o niskiej odporności oraz obiekty infrastruktury technicznej. Spośród obiektów infrastruktury technicznej w zasięgu wpływów osiadania terenu, znalazły się znaczne odcinki dróg (ulice Szkolna, Woszczycka, Na Lasoki, Piaskowa, Pszczyńska) oraz ponad 2-kilometrowy odcinek torów kolejowych. Poza drogami o nawierzchni asfaltowej, negatywne skutki osiadania terenu objęły również drogi gruntowe. W rejonie tym skutki eksploatacji górniczej przejawiają się w przebudowie doliny potoku z Rudziczki (rów nr 2) i dolin jego dopływów oraz strefy źródłowej potoku spod Sikowca. Zmianie ulega spadek dna dolin, co prowadzi do powstawania podtopień. Lokalnie zmienia się także nachylenie terenu. W obrębie gminy Suszec dolina potoku z Rudziczki była obniżana w stopniu postępującym z zachodu na wschód. Maksymalne osiadania terenu w dolinie tego potoku wynoszą 2,0-2,5 m. W rejonie źródeł potoku z Sikowca osiadania terenu sięgają 0,25-0,5 m i spowodowały one przesunięcie źródeł w górę doliny.

Drugą wielką strefą osiadania terenu w obrębie gminy Suszec jest obszar położony na wschód od zabudowań kopalni. Strefa maksymalnych obniżen terenu sięga na południu po ulicę Powstańców, a na południo-wschodzie i wschodzie po ul. Na Grabówki. Centrum niecki znajduje się między zabudowaniami osady Żabiniec i niewielkim kompleksem Lasu Kręgulec. Dokonane obniżenie terenu przekroczyło tam 7,5 m. Obszary te znalazły się głównie pod wpływem IV kategorii, a część z nich w zasięgu III i II kategorii szkód górniczych. Swym zasięgiem obejmują one głównie tereny rolnicze, w tym znaczne obszary podmokłych łąk doliny Kanału Branickiego. Znajdują się tam obiekty kubaturowe (budynki mieszkalne i gospodarskie) oraz obiekty infrastruktury technicznej. W zasięgu wpływów górniczych znalazł się odcinek ul. Na Grabówki oraz drogi gruntowe. Centrum niecki osiadania usytuowane jest w dolinie Kanału Branickiego, na północ od przepustu na ulicy Na Grabówki. Aktualnie w obrębie niecki prowadzone są prace rekultywacyjne, które doprowadziły do jej zasypania. Skutki osiadania terenu sięgają daleko na południo-wschód od ul. Na Grabówki aż po ul. Szkolną.

Trzecia strefa osiadań terenu obejmuje północno-wschodnią część źródłowych dopływów Kanału Branickiego. W większości są to tereny rolnicze i tereny zalesione. Strefa ta rozciąga się na południo-wschód od ul. Na Grabówki. Maksymalne wartości osiadania terenu wynoszą tam 1,0-1,5 m, a obszar znajduje się głównie w zasięgu II kategorii szkód górniczych. Na opisywanym obszarze znajduje się kilka budynków mieszkalnych i gospodarskich oraz drogi gruntowe i leśne.

Z działalnością kopalni wiąże się także konieczność składowania kamienia górniczego, odpadów poflotacyjnych. W rzeźbie terenu przejawia się to powstaniem hałdy nadpoziomowej o wysokości dochodzącej do 60 m. Jest to widoczny element krajobrazu. Odpady górnicze używane są także do rekultywacji i wyrównywania terenów osiadań górniczych, m.in. dolina Kanału Branickiego.

Z budową szlaków kolejowych i drogowych wiąże się konieczność zmniejszenia deniwelacji terenów. W przypadku gminy Suszec wszystkie odcinki szlaków kolejowych i głównych szlaków drogowych dla przekroczenia podmokłych obniżen dolinnych wymagały budowy nasypów.

Na analizowanym terenie nie występują osuwiska.

2.6.2 GLEBY

Gmina Suszec ma w zdecydowanej przewadze charakter rolniczy. Obszary wysoczyznowe zbudowane z plejstocęńskich utworów gliniasto-piaszczystych pokrywają głównie gleby brunatne wylugowane z wyspowo występującymi glebami bielcowymi i pseudobielcowymi (Rudziczka, Suszec). Udział gleb bielcowych zdecydowanie zwiększa się

ku południowi, gdzie tworzą już rozległe zwarte powierzchnie na terenie Kryr, Mizerowa, Radostowie i Kobielic.

Duża wilgotność (wręcz zabagnienie) podłoża w obrębie den dolinnych sprzyja powstawaniu gleb organicznych, co na obszarze gminy Suszec odzwierciedla się w dużym udziale torfów niskich. W wilgotnych dolinach lub ich częściach położonych w sąsiedztwie obszarów o zwiększonej denudacji występują gleby torfowo-mułowe lub mułowo-torfowe (Mizerów, Kobielice, Suszec). Należy przy tym zauważyć, iż na terenach o podłożu bardziej nieprzepuszczalnym lub w zagłębieniach bezodpływowych, występują często odizolowane powierzchnie gleb torfowych poza dnami dolin. Wskazują one na utrudniony spływ powierzchniowy wód opadowych i tendencję do gromadzenia się wody na powierzchni. Takie sytuacje mają miejsce w południowej części Rudziczki w strefie działu wodnego Wisła-Odra.

U podnóży zboczy lub w dnach suchszych nieco (lub o większych spadkach) dolin wykształciły się czarne ziemie zdegradowane. Wskazują one także na występowanie większej ilości wilgoci u podnóży stoków. Większe powierzchnie tego typu gleb występują w górnej części doliny Sikowca, przechodząc poza dział wodny w kierunku zachodnim. Duży płat tych gleb wytworzył się w górnej części doliny Kanału Branickiego, w dolinie Nieradki, Dokawy i jej dopływów oraz w dolinie Rudziczki.

Na terenie gminy wyróżniono następujące kompleksy ich rolniczej przydatności (Langhamer, 1990):

- 2. pszenney dobry – 390 ha, 15,7 % gruntów ornych;
- 4. żytni bardzo dobry - 240 ha, 9,7 % gruntów ornych;
- 5. żytni dobry - 450 ha, 18,1 % gruntów ornych;
- 6. żytni słaby - 660 ha, 26,6 % gruntów ornych;
- 7. żytni bardzo słaby - 54 ha, 2,2 % gruntów ornych;
- 8. zbożowo-pastewny mocny - 650 ha, 26,2 % gruntów ornych;
- 9. zbożowo-pastewny słaby - 37 ha, 1,5 % gruntów ornych;
- grunty orne razem- 2481 ha, 32,8 % powierzchni gminy

2z – średnie -1398 ha, 92,3 % użytków zielonych;

3z - słabe i bardzo słabe - 116 ha, 7,7 % użytków zielonych

użytki zielone razem -1514 ha, 20,0 % powierzchni gminy

Z powyższego zestawienia wynika, iż 52,8 % powierzchni Gminy stanowią użytki rolne.

Przeprowadzona bonitacja użytków rolnych pozwoliła na wydzielenie następujących klas:

Grunty orne

III A - 89 ha, 3,6 % gruntów ornych;

III B - 585 ha, 23,6 % gruntów ornych;

IVA - 545 ha, 22,0 % gruntów ornych;

IV B - 1003 ha, 40,4 % gruntów ornych;

V - 253 ha, 10,2 % gruntów ornych;

VI - 6 ha, 0,2 % gruntów ornych;

Użytki zielone

III - 594 ha, 39,2 % użytków zielonych;

IV - 804 ha, 53,2 % użytków zielonych;

V - 76 ha, 5,0 % użytków zielonych;

VI - 40 ha, 2,6 % użytków zielonych;

2.7 ZASOBY NATURALNE

Na terenie gminy występują udokumentowane złoża surowców mineralnych. Gmina posiada w swoich granicach złoża kruszyw naturalnych i węgla kamiennego. Największe

znaczenie spośród wymienionych wyżej surowców posiada węgiel kamienny, jego złoża występują pod całym obszarem gminy. W poniższym zestawieniu zebrano istotne informacje dotyczące udokumentowanych złóż występujących na terenie gminy.

Tabela 2 Udokumentowane złoża na terenie gminy Suszec

ID Midas	Kopalina	Złoże/ Powierzchnia [ha]/Zasoby geologiczne bilansowe	Obszar Górniczy/ Teren górniczy/ Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
311	Węgiel kamienny i metan pokładów węgla	Studzionka-Mizerów / 2038,4 ha/ 1035199 tys. Ton 7047,7 mln. m ³		Węgiel - Złoże o zasobach szacunkowych Metan - złoża o zasobach prognostycznych
314	Węgiel kamienny i metan pokładów węgla	Żory-Suszec / 8215,5 ha/ 2100212 tys. Ton 6232,8 mln. m ³		Dla tego złoża wydano w 1993 roku koncesję na poszukiwanie i zagospodarowanie złóż węgla i metanu (Koncesja: 134/93 Data wydania: 1993-06-21 Termin ważności: 2028-06-21 Użytkownik: Pol-Tex Methane sp. z o.o.). Prace te zostały zaniechane, obecnie koncesja ta jest wygaszana.
315	Węgiel kamienny i metan pokładów węgla	Krupiński / 2722,91 ha/ 179727 tys. Ton 1568,47 mln m ³	O.G. Suszec III – 2722,91 T.G. Suszec III – 3491,66	Złoże zagospodarowane Koncesja: 213/93 Data wydania: 1994-01-28 Termin ważności: 2015-12-31 Użytkownik: KWK "Krupiński" Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.
373	Węgiel kamienny	Kobiór-Pszczyna / 17389,96 ha/ 3063506 tys. ton		Złoże rozpoznane wstępnie
388	Węgiel kamienny; metan pokładów węgla	Pawłowice/ Węgiel: 2681,11 ha Metan: 4463,7 ha/ Brak danych		Złoża rozpoznane szczegółowo
389	Węgiel kamienny; metan pokładów węgla	Warszowice-Pawłowice Płn./ Węgiel: 3502,6 ha Metan: 3381,78 ha/ 239421 tys. Ton 4987,7 mln. m ³		Złoże węgla rozpoznane szczegółowo; Złoże metanu rozpoznane wstępnie
4422	Kruszywa naturalne	Suszec / 21,59 ha/ złoża wyeksploatowane		Eksploracja złoża zaniechana, złoża nie zostało rozliczone i zbilansowane, powierzchnia złoża została zasypiana odpadami górnictwem KWK „Krupiński”
6000	Kruszywa naturalne	Suszec III/ 6,39 ha/ złoża wyeksploatowane		Eksploracja złoża zaniechana, złoża nie zostało rozliczone i zbilansowane, powierzchnia złoża została zasypiana odpadami górnictwem KWK „Krupiński” Koncesja: E.V.1.4.8510/8/93 Data wydania: 1994-03-14 Termin ważności: 2004-12-31 Użytkownik: Piask. Gardawice-Gosp. Rolne, P. Halina Gola
6001	Kruszywa naturalne	Rudziczka / 2,35 ha/ 668 tys. ton		Złoże rozpoznane szczegółowo

10515	Węgiel kamienny i metan pokładów węgla	Pawłowice 1/ 1610,28 ha/b.d.		Złoże rozpoznane szczegółowo
Brak	Kruszywa naturalne	Rudziczka J/ 8,4 ha/1271tys. ton		Złoże rozpoznane szczegółowo
Brak	Kruszywa naturalne	Suszec A/0,78ha		Złoże rozpoznane szczegółowo
brak	Kruszywa naturalne	Stary Suszec/2,75 ha		Złoże rozpoznane szczegółowo

Przemysłową eksploatację zasobów węgla kamiennego prowadzi obecnie jedynie KWK „Krupiński”. prowadzona jest ona w obszarze górniczym „Suszec III”. Złoże udokumentowane zostało w kategorii A+B+C1+C2 i zajmuje powierzchnię ok. 2722 ha. Do głębokości 1000 m udokumentowano 73 pokłady węgla kamiennego warstw orzeskich i rudzkich (pokłady 300 i 400) Miąższości poszczególnych pokładów wahają się od 0,4 do 3,0 m. W złożu występują węgle energetyczne i koksowe (typy od 32 do 36). Zawierają one średnio 17,9 % popiołu i 0,69 % siarki. Ich średnia wartość opałowa wynosi 26900 kJ/kg. Oprócz węgla kamiennego w złożu udokumentowano zasoby metanu sorbowanego w pokładach węgla. Metanonośność pokładów węgla waha się od ilości śladowych do 16,4 m³CH₄/t c.s.w.

W granicach gminy Suszec, oprócz złoża węgla kamiennego „Krupiński” objętego eksploatacją, znajduje się 6 udokumentowanych, a niezagospodarowanych obszarów złożowych węgla kamiennego. Są to złoża: „Studzionka-Mizerów”, „Żory-Suszec”, „Kobiór-Pszczyna”, „Pawłowice”, „Warszowice-Pawłowice Płn” oraz „Pawłowice 1”. KWK „Pniówek” planuje rozpoczęcie eksploatacji na złożu „Pawłowice 1”. Na dzień dzisiejszy prowadzone są prace związane z uzyskaniem koncesji na wydobywanie węgla kamiennego. KWK Krupiński planuje poszerzenie wydobywania na złożu „Żory Suszec” Dla pozostałych obszarów nie planuje się uruchomienia wydobywania.

Kopaliną towarzyszącą węglowi jest metan. Jego złoża zostały udokumentowane jako kopalina towarzysząca wszystkim złożom węgla za wyjątkiem złoża „Kobiór-Pszczyna”.

Jedyną kopaliną skalną występującą na obszarze gminy Suszec są wodnolodowcowe piaski czwartorzędowe o niewielkim rozprzestrzenieniu. Mogą one być wykorzystywane w budownictwie. Udokumentowano tu 6 niewielkich złóż. Złoża „Suszec” i „Suszec III” zostały wyeksploatowane, nie wykreślono ich natomiast z bilansu zasobów, w związku z czym, choć w rzeczywistości nie istnieją nadal pozostają złożami udokumentowanymi. Wyrobiska i przyległe tereny wykorzystano na składowisko odpadów przerobczych kopalni „Krupiński”.

Złoże piasku „Rudziczka” zajmuje powierzchnię około 2,35 ha. Jest złożem pokładowym suchym. Nadkład, o miąższości około 0,3 m, stanowi gleba. Miąższość złoża waha się od 10,5 do 13,7 m. Punkt piaskowy kopaliny mieści się w granicach 89,8 – 100,0 %, a zawartość pyłów mineralnych waha się od 1,0 do 15,0; średnio 5,7 %. Piasek zawiera śladowe domieszki zanieczyszczeń obcych i organicznych.

Złoże piasku „Rudziczka-J” jest złożem pokładowym, suchym, o powierzchni 8,4 ha. Nadkład, o miąższości około 0,4 m, stanowi gleba i piasek gliniasty. Miąższość piasku mieści się w przedziale od 2,9 do 11,4 m. Punkt piaskowy kopaliny waha się od 98 do 100 %, a zawartość pyłów mineralnych od 1,5 do 6,5 %. Brak jest zanieczyszczeń obcych i organicznych.

Złoże piasku „Suszec A” zajmuje powierzchnię około 0,78 ha. Jest złożem pokładowym suchym. Nadkład, o miąższości średnio 3,1 m, stanowi gleba. Miąższość złoża waha się od 5,4 do 12 m. Złoże zostało udokumentowane w kategorii C1 w październiku 2009.

Złoże piasku „Stary Suszec” zajmuje powierzchnię około 2,75 ha. Jest złożem pokładowym suchym. Nadkład, o miąższości od 1,2 do 2,1 m stanowi gleba. Miąższość złoża waha się od 5,5 do 7,5 m. Złoże zostało udokumentowane w kategorii C1 w listopadzie 2009.

2.8 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Gmina Suszec dzieli się dość wyraźnie na trzy jednostki: kompleksy leśne w części północno-wschodniej, tereny rolne w części południowej i tereny intensywniejszej zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej (kopalnia „Krupiński”) w części północno-zachodniej.

Ogólna powierzchnia lasów (gruntów leśnych, związanych z gospodarką leśną) na terenie gminy Suszec – wg stanu na dzień: 31.12.2008r. - wynosi 2643,3 ha, co stanowi około 35,2 % jej powierzchni. Lasy publiczne stanowią ok. 2558,4 ha, natomiast lasy prywatne zajmują powierzchnię ok. 183,7 ha (Dane GUS, 2008). 89,1 % powierzchni leśnej stanowią Lasy Kobiórskie. Pozostała część występuje w postaci niewielkich powierzchni położonych w innych częściach gminy: Chłopskie Goje, Świerkotowe Goje, Las Małczok i Las Gawliczok, Las Dąbrowa (Kryry), Las Łęg i Las Kręgulec (Suszec), Las Grabysz (Radostowice) oraz wiele małych powierzchni lasów prywatnych i komunalnych. W lasach dominują drzewostany sosnowe (sosna stanowi - 88% drzewostanu, z kolei świerk i modrzew – po 2%; gatunki liściaste dąb – 4%, olsza i brzoza – po 3%, buk i osika – po 2%). Jedynie w Lesie Łęg i Gawliczok występuje drzewostan mieszany: brzoza, dąb i sosna. Lasy gminy Suszec są administrowane przez Nadleśnictwo Kobiór oraz leśnictwa: Zgoń, Branica, Radostowice, Kobiór, Pawłowice i Czarków. Lasy Kobiórskie stanowią bardzo ważny element korytarza ekologicznego łączącego dorzecze Wisły i Odry. Główną zaletą lasów zajmujących północno-wschodnią część gminy jest ich znaczna zwartość. Lasy nie są zdefragmentowane i stanowią jedną całość.

Tereny rolne znajdujące się w centralnej i południowej części gminy mają zróżnicowane znaczenie przyrodnicze. Wielkoobszarowe gospodarstwa rolne przedstawiają niską wartość przyrodniczą, tym bardziej, że na terenie gminy zadrzewienia śródpolne i porośnięte drzewami miedze należą do rzadkości. Przyrodniczą wartość terenów rolnych stanowią doliny Pszczynki i Kanału Branickiego. Częściowo nie są one użytkowane, a częściowo są wykorzystywane pod gospodarkę łąkarską i wypas zwierząt. Tak duże kompleksy łąk stanowią rzadkość w skali regionu, i ten kierunek zagospodarowania powinien pozostać utrzymany.

Tereny intensywniejszej zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej (kopalnia „Krupiński”) znajdujące się w części północno-zachodniej gminy (sołectwa Suszec i Rudziczka) przedstawiają niskie walory przyrodnicze. Przyrodę tego terenu tworzą głównie przydomowe ogrody i nieużytki, a w okresie wiosennym i letnim uprawy rolne na małoobszarowych gruntach rolnych.

Naturalne siedliska, które występowały na terenie gminy Suszec to⁹:

- niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe Fraxino-Alnetum (w dolinach cieków),
- grądy subkontynentalne dębowo-lipowo-grabowe Tilio-Carpinetum (w środkowej części gminy na terenach rolnych, obecnie całkowicie wycięte),
- kontynentalne bory mieszane Querco-Pinetum (w części północnej gminy, ich pozostałość stanowią Lasy Kobiórskie),
- Podgórski wilgotny bór trzcinnikowy Calamagrostio villosae-Pinetum (w części północno-wschodniej gminy, ich pozostałość stanowią Lasy Kobiórskie)

Spośród wyżej wymienionych zbiorowisk obecnie występują jedynie łągi olszowe w dolinach cieków oraz bory w Lasach Kobiórskich, choć oba te zbiorowiska mają charakter silnie kadłubowy. Pozostałe naturalne zbiorowiska uwiadcniają się jedynie jako pojedyncze drzewa (np. pojedyncze dęby). Należy się spodziewać, w przypadku pozostawienia bez

⁹ Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa , 1995

użytkowania łąk znajdujących się w dolinie Kanału Branickiego i Pszczynki szybkiego wzrostu lasów łęgowych. Pozostałe siedliska zostały silnie przekształcone przez rolnictwo i leśnictwo, powrót do stanu zgodnego z siedliskiem naturalnym wymagałby specjalnych działań.

Na terenie gminy znajdują się również małe sztuczne zbiorniki wodne. Stawy nie tworzą ciągów, czy większych systemów wodnych, tak jak ma to miejsce w pobliskich Pawłowicach czy Żorach i właściwie nie są elementem ważnym dla kształtowania bioróżnorodności gminy. Te tereny wodne stanowią potencjalne siedliska żerowania i rozrodu płazów.

Przez teren gminy przebiegają korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym¹⁰: korytarz przemieszczania się ssaków (Lasy Kobiórskie), oraz korytarz migracji ptaków (od zbiornika Łąka i generalnie całej Doliny Górnej Wisły poprzez tereny rolne Mizerowa, Kryr i Kobielic do Lasów Kobiórskich). Lokalne korytarze ekologiczne wykorzystywane przez płazy i drobne ssaki stanowią doliny potoków, natomiast większe ssaki wykorzystują do przemieszczania obszary leśne północnej wschodniej części gminy oraz dolinę Kanału Branickiego. Funkcjonalność korytarza ekologicznego doliny Kanału Branickiego jest ograniczona poprzez drogę wojewódzką nr 935, na której brak przejść dla zwierząt.

Na terenie gminy nie występują szczególnie cenne walory przyrodnicze, nie zinwentaryzowano również siedlisk gatunków rzadkich i chronionych (poza występującymi powszechnie drobnymi ssakami, ptakami, gadami i płazami). Na przestrzeni lat, w literaturze przedmiotu nie pojawiały się informacje o siedliskach, czy stanowiskach gatunków chronionych na terenie gminy, które warta by było poddać ochronie. Jedynymi na dzień dzisiejszy powołanymi obiektami chronionymi są: rezerwat „Babczyna dolina” oraz park krajobrazowy „Cysterskie kompozycje krajobrazowe Rud Wielkich”, przy czym walory przyrodnicze tego ostatniego, występujące na terenie gminy można uznać za dyskusyjne (tereny polne, lasy gospodarcze, sąsiedztwo terenu kopalni).

W związku z brakiem dokładnych, potwierdzonych badaniami naukowymi, opracowań dotyczących flory i fauny gminy Suszec zwraca się uwagę na konieczność przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczej dla siedlisk oraz dla następujących grup systematycznych: ssaki, ptaki, gady, płazy, mięczaki związane ze środowiskiem wodnym (ślimaki i małże), rośliny naczyniowe i grzyby i mszaki (stosownie do możliwości i potrzeb)¹¹. Szczególnie ważne wydaje się rozpoznanie flory i fauny na terenie ustanowionego parku krajobrazowego i jego otuliny, na terenach zwartych kompleksów leśnych oraz mniejszych, rozproszonych terenów leśnych gminy oraz w rejonie łąk doliny Pszczynki i Kanału Branickiego. Szczególnie te ostatnie stanowią potencjalne siedlisko dla gatunków ptaków lubiących podmokłe łąki (siewkowate, bekasowate, chruściele, kurowate).

2.8.1 STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Do obszarów i przedsięwzięć na których przewiduje się znaczące negatywne oddziaływanie zaliczono te tereny, na których mogą być realizowane przedsięwzięcia mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.) tak więc linia kolejowa, nowe tereny usługowe i produkcyjne, tereny możliwej eksploatacji złóż. Do analizy wciągnięto również nowe tereny mieszkaniowe. Do oceny przyjęto obszary nie zabudowane na dzień dzisiejszy, lub takie na których zabudowa występuje marginalnie. Tereny mieszkaniowe, choć nie

¹⁰ Parusel. J[red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGS, Katowice 2007

¹¹ Bernacik A., Spychała M., Programowanie ochrony środowiska w gminie, Sorus, 2007

stanowią w powszechnym mniemaniu dużego zagrożenia to jednak w przypadku ich niekontrolowanego „rozlewania się” mogą spowodować zniszczenie wartościowych siedlisk, czy też przerwanie korytarza ekologicznego.

Opis środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem zamieszczono w tabeli nr 3.

Tabela 3 Tereny na których przewiduje się potencjalne negatywne oddziaływanie

Symbol przeznaczenia terenu	Opis środowiska oraz położenie	Rodzaj oddziaływania
Tereny mieszkaniowe jednorodzinne		
EM2	Teren po południowej stronie ul. Baraniok, grunty orne, łąki, uzupełniająca zabudowa mieszkaniowa	Zajętość terenu
DM2	Teren na południe od ul. Wyzwolenia, uprawiane grunty orne i zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
DM2	Teren na południe od ul. Wyzwolenia, uprawiane grunty orne i zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
DM2	Teren na północ od ul. Wyzwolenia, uprawiane grunty orne i zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
DM2	Teren na północ od ul. Wyzwolenia, uprawiane grunty orne i zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
CM2	Teren po zachodniej stronie ul. Sołeckiej, uprawiane grunty orne i zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
CM2	Teren po północnej stronie ul. Sołeckiej, uprawiane grunty orne i zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
CM2	Teren położony na północ od ul. Stara Droga, uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
CM2	Teren położony na północ od ul. Pszczyńskiej, łąki kośne oraz zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
CM2	Teren położony na południe od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
CM2	Teren położony na północ od ul. Topolowej, uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
FM2	Teren położony na zachód od ul. Dworcowej, uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
FM2	Teren położony na północ od ul. Bartniczej, uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
FM2	Teren położony na wschód od ul. Dworcowej, uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
AM2	Wschodnia część ul. Zgońskiej, Uprawiane grunty orne, łąki, zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
AM2	Wschodnia część ul. Zgońskiej, Uprawiane grunty orne, łąki, zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
AM2	Wschodnia część ul. Zgońskiej, Uprawiane grunty orne, łąki, zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
AM2	Teren pomiędzy ul. Dolną i ul. Powstańców, Grunty orne, nieużytki, przeważająca zabudowa mieszkaniowa	Zajętość terenu
AM2	Teren pomiędzy ul. Na Grabówki, a ul. Szkolną, Uprawiane grunty orne	Zajętość terenu
EM2	Teren pomiędzy ul. Szkolną i ul. Pszczyńską, Uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca na obrzeżach obszaru.	Zajętość terenu
AM2	Teren po zachodniej stronie ul. Piaskowej, Uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca na obrzeżach obszaru.	Zajętość terenu
AM2	Teren po południowej stronie ul. Baranowickiej i ul. Mokrej, w części północnej grunty orne i postępująca zabudowa terenu, w części południowej podmokłe łąki i pastwiska (dolina dopływu spod Sikowca), które kontynuują się na terenach AM2 i AU1.	Zajętość terenu
EM2	Teren po wschodniej stronie ul. Kleszczowskiej, uprawiane grunty orne, na obrzeżach zabudowa mieszkaniowa,	Zajętość terenu
EM2	Teren na północ od ul. Tęczowej, grunty orne, uzupełniająca zabudowa mieszkaniowa	Zajętość terenu
EM2	Teren na północ od ul. Baraniok, grunty orne, uzupełniająca zabudowa mieszkaniowa, w części wschodniej, w rejonie ul. Napieralskiego dorodne śródpolne zadrzewienia z dębem i klonem	Zajętość terenu

FM2	Teren położony na północ od ul. Granicznej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
EM2	Teren położony na wschód od ul. Kleszczowskiej, uprawiane grunty orne, nieużytki, zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
EM2	Teren położony na wschód od ul. Napieralskiego, uprawiane grunty orne, łąki kośne, teren położony w dolinie Dopływu z Sikowca, występują tu śródpolne zadrzewienia, teren łączy się z obszarem AU1, wartościowe przyrodniczo miejsce	Zajętość terenu
AM2	Teren położony na zachód od ul. Baranowickiej, uprawiane grunty orne, nieużytki, zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
Działalności produkcyjnej, baz, magazynów i składów		
AP2	Teren przy ul. Piaskowej, nieużytki, parking, w otoczeniu rosną topole	Zajętość terenu
AP2	Teren pomiędzy ul. Piaskową i ul. Brzozową	Zajętość terenu
CP2	Teren położony na południe od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
EP2	Teren położony na północ od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
Tereny usługowe		
AU	Teren po południowej stronie ul. Szkolnej, uprawiane grunty orne	Zajętość terenu
EU	Teren na wschód od ul. Kleszczowskiej, uprawiane grunty orne	Zajętość terenu
EU	Teren położony na południe od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
DU	Teren położony na południe od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
DU	Teren położony na północ od ul. Pszczyńskiej, łąka kośna	Zajętość terenu
CU	Teren położony na południe od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
FU	Teren położony na północ od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
FU	Teren położony na południe od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
FU	Teren położony na południe od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
EU	Teren położony na wschód od ul. Kleszczowskiej, uprawiane grunty orne, nieużytki	Zajętość terenu
AU	Teren położony na południe od ul. Szkolnej, uprawiane grunty orne,	Zajętość terenu
Tereny sportowo-rekreacyjne		
AU1	Rejon ośrodka Gwaruś i znajdujących się na północ od niego stawów Godziek i Farskie. Na wschód od stawu Godziek znajduje się niezwykle cenny, naturalny las łęgowy <i>fraxino-alnetum</i> z charakterystyczną dla tego zbiorowiska roślinnością. Na północ i północny-zachód od tego stawu rozciągają się podmokłe łąki ze stawami oraz śródpolnymi zadrzewieniami. Bardzo ważne miejsce rozrodu i bytowania płazów.	Zajętość terenu
Tereny zespołów usługowych		
EZU	Teren pomiędzy ul. Szkolną i linią kolejową, Uprawiane grunty orne. Na terenie ogrodzonym remiza leśna, w przewadze robinie akacjowe.	Zajętość terenu
EZU	Teren pomiędzy ul. Szkolną i linią kolejową, Uprawiane grunty orne.	Zajętość terenu
EZU	Teren położony na wschód od ul. Napieralskiego, Uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca na obrzeżach obszaru.	Zajętość terenu

AZU	Teren po wschodniej stronie ul. Piaskowej, Uprawiane grunty orne, łąki, pastwiska.	Zajętość terenu
AZU	Teren pomiędzy ul. Szkolną i linią kolejową, Uprawiane grunty orne	Zajętość terenu
AZU	Teren po północnej stronie ul. Pszczyńskiej, Uprawiane grunty orne	Zajętość terenu
AZU	Teren pomiędzy ul. Szkolną i linią kolejową, Uprawiane grunty orne	Zajętość terenu
AZU	Teren po południowej stronie linii kolejowej. Na terenie tym dominują uprawne grunty orne, nieużytki. Znajduje się tu również staw o pow. ok. 0,8 ha (tzw. Staw Borsków), który stanowi ważne siedlisko dla płazów i ptaków. Staw porośnięty jest szuwarem pałkowym. W trakcie wizji terenowej stwierdzono tu szczególnie dużą ilość płazów. W odległości ok. 300 – 400 metrów na wschód od stawu znajduje się remiza leśna złożona z sosny z domieszką brzozy i dębu	Zajętość terenu
AZU	Teren po południowej stronie linii kolejowej. Uprawiane grunty orne, w części południowej terenu znajduje się wilgotne obniżenie, które porastają młode olchy	Zajętość terenu
DZU	Teren przy zbiegu ul. Lipki i ul. Ofiar Faszyzmu, uprawiane grunty orne, przy ulicach aleja jesionów	Zajętość terenu
DZU	Teren przy zbiegu ul. Lipki i ul. Ofiar Faszyzmu, uprawiane grunty orne, przy ulicach aleja jesionów	Zajętość terenu
DZU	Teren przy zbiegu ul. Lipki i ul. Ofiar Faszyzmu, uprawiane grunty orne, przy ulicach aleja jesionów	Zajętość terenu
DZU	Teren przy zbiegu ul. Lipki i ul. Ofiar Faszyzmu, uprawiane grunty orne, przy ulicach aleja jesionów	Zajętość terenu
CZU	Teren położony na północ od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne	Zajętość terenu
CZU	Teren położony na południe od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
FZU	Teren położony na południe od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne oraz zabudowa uzupełniająca	Zajętość terenu
FZU	Teren położony na północ od ul. Pszczyńskiej, uprawiane grunty orne, zabudowa uzupełniająca,	Zajętość terenu
Tereny zagospodarowania mas skalnych		
AP3	Teren położony na północ od KWK Krupiński, po części zajęty już przez składowisko, w jego części północnej znajduje się las mieszany o charakterze gospodarczym, w drzewostanie przeważa sosna i dąb	Zajętość terenu
EP3	Teren położony na północ od KWK Krupiński, po części zajęty już przez składowisko, w jego części północnej znajduje się las mieszany o charakterze gospodarczym, w drzewostanie przeważa sosna i dąb, w części północno-zachodniej nieużytki oraz grunty orne, zabudowa mieszkaniowa,	Zajętość terenu
Eksploracja kopalin		
Złoże Pawłowice 1, DP1	Teren południowej części sołectwa Mizerów, głównie grunty rolne.	Eksploracja kopaliny, zajęcie terenu pod szyb
Drogi i infrastruktura techniczna		
Linia szybkiej kolei regionalnej	Po trasie kolei istniejącej	Zajętość terenu, przerwanie korytarza ekologicznego

2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIENTNIA 2004

2.9.1 PARK KRAJOBRAZOWY

Obszar objęty opracowaniem leży częściowo na terenie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich. „Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Rud Wielkich” utworzono na drodze Rozporządzenia Wojewody Katowickiego Nr 181/93 z dnia 23 XI 1993 r. (Dz. U. Woj. Katowickiego z 1993 r. Nr 15, poz. 130). W roku 2000 na wniosek Elektrociepłowni Rybnik nastąpiła zmiana granic parku na podstawie Rozporządzenia Wojewody Śląskiego Nr 37/2000 z dnia 28 września 2000 (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2000r nr 35, poz. 548). Wyłączone zostały: obszar elektrowni Rybnik, Zbiornik Rybnicki oraz przyległe tereny zurbanizowane.

Park o powierzchni 50 470 ha obejmuje gminy: Nędza, Kuźnia Raciborska oraz częściowo gminy: Knurów, Czerwionka – Leszczyny, Orzesze, Żory, Suszec, Rybnik, Lyski, Racibórz, Sośnicowice i Pilchowice województwa śląskiego – są to tereny Nadleśnictw: Rudy, Rudziniec i Rybnik. Celem utworzenia Parku obejmującego tereny leśne, obszary rzek i stawów, upraw polnych i zabudowań było zachowanie i ochrona dóbr i walorów przyrodniczych, przyrodniczo – kulturowych, kulturowych i rekreacyjnych. W granicach Parku znalazł się obszar łączący doliny największych polskich rzek Odry i Wisły z centralnie przepływającą rzeką Rudą, pokryty na znacznych powierzchniach kompleksami leśnymi i rolniczymi. Teren Parku charakteryzuje się atrakcyjnością przyrodniczą związaną z zachowaną szatą roślinną i ukształtowaniem terenu oraz dużymi wartościami kulturowymi zapoczątkowanymi przez leśno – rybacką gospodarkę cystersów.

Na terenie gminy Suszec granica parku krajobrazowego obejmuje północno-wschodnią część sołectwa Rudziczka i północną część sołectwa Suszec. Granica parku przebiega wzdłuż linii kolejowej, a następnie wzdłuż ul. Zgońskiej. W dużej mierze w granicach parku znalazły się tereny składowiska odpadów pokopalnianych KWK „Krupiński”. Poza obiektami hałdy w granicach parku znalazły się pola, fragment lasu oraz stawy hodowlane.

Natomiast otulina parku krajobrazowego obejmuje w całości sołectwo Rudziczka oraz południowo-zachodni fragment sołectwa Suszec. W granicach otuliny znalazły się w dużej mierze tereny rolne oraz obiekty ośrodka rekreacyjnego „Gwarus”.

2.9.2 REZERWAT PRZYRODY

Rezerwat „Babczyzna Dolina” utworzony Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego (Dz. U. Woj. Śl. Z 2002 r. Nr 4, poz. 216), powierzchnia rezerwatu wynosi 76,25 ha; Ochronie podlega naturalny układ biocenotyczny, charakterystyczny dla dolin rzecznych, z kompleksem zbiorowisk leśnych i torfowiskowych. Na terenie rezerwatu można wyróżnić 7 zbiorowisk i zespołów nieleśnych oraz dwa zbiorowiska leśne. Są to: zespół *Sphagno squarrosi-Alnetum* (ols torfowcowy), zespół *Calamagostrio villosae-Pinetum* (bagienny bór trzcinnikowy), zespół *Juncetum macri* (zespół situ chudego), zespół *Hottonietum palustris* zespół *Sparganietum minimi*, zbiorowisko z *Juncus bulbosus*, zespół *Typhetum latifoliae* (szuwar szerokopalkowy), zespół *Caricetum rostratae*, zespół *Sciripetum silvatici*. Dominującym zbiorowiskiem leśnym jest w rezerwacie bagienny bór trzcinnikowy z drzewostanem sosnowo-świerkowym, występuje tu także bór bagienny. W rezerwacie rosną rzadkie gatunki roślin, min.: nieczelnica grzebieniasta, bagno zwyczajne, czermień błotna,

rdestnica zwyczajna, rdestnica kędzieżawa, okrzężnica bagienna, jeziora mniejsza, przytulia drobna, wełnianka pochwowata i trzcinnik owłosiony¹².

2.9.3 POMNIK PRZYRODY

Na terenie gminy Suszec znajdują się dwa pomniki przyrody:

- wiąz polny - ul. św. Jana 23, Decyzja nr 224 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 18.08.1954. nr RL-13b/20-21/54.
- dąb szypułkowy – Radostowice, ul. Dworcowa 140 (obok leśniczówki), orzeczenie nr 00097 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956. nr LO.13b/22/56.

2.10 KRAJOBRAZ

Krajobraz gminy jest niejednorodny, generalnie charakteryzując się znacznym udziałem terenów otwartych w jej centrum oraz zwartych kompleksów leśnych w części północno-wschodniej. Obszar gminy cechuje krajobraz typowo rolniczy, wiejski, z dominacją zabudowy jednorodzinnej z ogrodami, a także zabudowy gospodarczej. Zabudowa ta koncentruje się głównie w centrum sołectw, wzdłuż głównych dróg, miejscami wkraczając w otwarte tereny rolne. Duże obszary gminy zajmują lasy (porastające północno-wschodnią część gminy), grunty rolne i zbiorniki wód powierzchniowych. W krajobrazie zaznaczają się również otwarte tereny łąk związane z doliną Kanału Branickiego.

Najsilniejszą dominantę w krajobrazie stanowi kopalnia „Krupiński” oraz hałda odpadów pogórnich znajdujące się po północnej stronie kopalni. Zarówno budynki kopalni, jak i samą hałdę można dostrzec również z terenu gmin sąsiednich (np. jadąc drogą krajową nr 81 od strony Katowic). Lokalne dominanty krajobrazowe stanowią również obiekty sakralne leżące najczęściej w centrum sołectw.

2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na analizowanym terenie występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: kościoły, zespoły zabudowy mieszkaniowej, jak i pojedyncze obiekty, zabytki techniki oraz szereg krzyży i kapliczek przydrożnych. Ich pełne zestawienie znajduje się w tekście studium, w którym określa się również ich lokalizację na rysunku studium. Najważniejsze obiekty wpisane do rejestru zabytków to:

Suszec

- Zespół zabudowań folwarcznych: oficyna (to Stary zamek) i stodoła (dawny browar) przy ul. Św. Jana 33 – nr w rejestrze A/525/65 wpis z dn. 20.02.1966 r. – oznaczony, jako Df 1 i Df 2,
- Plebania parafii rzymsko – katolickiej p.w. Św. Stanisława przy ul. Św. Jana 55 – nr w rejestrze A/531/65 wpis z dn. 07.02.1965 r. – oznaczona jako S 2,

Rudziczka

- Dwór przy ul. Szkolnej 7 z XIX w. – nr w rejestrze A/528/65 wpis z dnia 20.01.1966 r. – oznaczony jako DF 7,

Kryry

- Budynek mieszkalny przy ul. Wyzwolenia 138 z XIX w. – nr w rejestrze A/524/65 wpis z dnia – oznaczony jako M 1,
- Krzyż przydrożny kapliczkowy z 1839 r. przy ul. Wyzwolenia – Spokojna – nr w rejestrze B/336/72 wpis z dnia – oznaczony jako K 6,
- Kapliczka przydrożna z I poł. XIX w. przy ul. Wyzwolenia - nr w rejestrze B/337/72 wpis z dnia – oznaczona jako K 5,

Mizerów

¹² Dokumentacja projektowa planu ochrony rezerwatu „Babczyzna Dolina”, Krameko, Kraków, wersja robocza

- Dwór (zarządówka) przy ul. Lipki z I poł. XIX w. – nr w rejestrze A/451/65 wpis z dnia 14.12.1965 r. – oznaczony jako Df 4,
- Oficyna dworska przy ul. Lipki – nr w rejestrze A/452/56 wpis z dnia 14.12.1965 r. – oznaczony jako Df 5,
- Spichlerz przy ul. Lipki – nr w rejestrze A/453/65 wpis z dnia 14.12.1965 r. – oznaczony jako Df 6,

Kobielice

- Figura przydrożna św. Jana Nepomucena z XIX w. przy ul. Jana Pawła II – nr w rejestrze B/322/72 – oznaczony jako K 7.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM

Uaktualnienie obowiązującego studium związane jest z próbą uporządkowania sposobu zagospodarowania terenu gminy z dostosowaniem go do aktualnego stanu prawnego w zakresie niezbędnym do realizacji zakładanych funkcji.

W przypadku braku realizacji ustaleń studium, zmiany w środowisku będą praktycznie takie same jak przy jego uchwaleniu. Należy pamiętać, że obecnie na terenie gminy Suszec obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 1999 r. wraz z późniejszymi zmianami

Zdecydowana większość obiektów zapisanych w studium już obecnie istnieje lub została w nim zamieszczona. Studium będąc nowym dokumentem uwzględnia zmiany, które zaszły w polskim ustawodawstwie, w związku z wejściem do Unii Europejskiej. W projekcie studium uwzględniono również wynikające z Prawa Ochrony Środowiska normy dotyczące hałasu, zanieczyszczenia powietrza, gospodarki odpadami oraz wynikające z ustawy Prawo Wodne zasady gospodarowania wodami. Projekt studium nie wprowadza funkcji ani zmian, które byłyby szczególnie uciążliwe dla środowiska lub w sposób znaczący zmieniałyby sposób jego funkcjonowania. W związku z tym potencjalne zmiany środowiska przy braku realizacji postanowień studium będą podobne do zmian, które spowoduje wprowadzenie zapisów projektowanego studium. Należy przypuszczać jednak, że ze względu na uaktualnienie norm prawnych w projekcie studium, jego zapisy będą miały pozytywny wpływ na środowisko gminy Suszec.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

Z najważniejszych problemów ochrony środowiska na analizowanym terenie należy wymienić:

- obszar gminy zlokalizowany jest w Rybnickim Okręgu Przemysłowym co naraża go na silny napływ zanieczyszczeń,
- problem tzw. niskiej emisji pochodzącej głównie z indywidualnych palenisk domowych,
- deformacje terenu związane z osiadaniem na skutek prowadzonej eksploatacji węgla kamiennego w obszarze górniczym „Suszec III”; najsilniejsze osiadania dotknęły tereny w dolinie Kanału Branickiego, rzeka utraciła zdolność swobodnego spływu, w rejonie ul. Na Grabówki utworzyło się zalewisko, które następnie zostało zasypane odpadami górniczymi, w sposób znaczny niszcząc krajobraz;
- degradacja powierzchni terenu w postaci hałdy za KWK Krupiński;
- brak powierzchniowych form ochrony przyrody takich jak użytki ekologiczne czy zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- przez teren gminy przebiega ruchliwa DW935,

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Projekt studium wprowadza wiele nowych terenów, które w sposób znaczący mogą pogorszyć jakość wód powierzchniowych. Niewątpliwie powstanie nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej wpłynie na znaczące zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. W celu przeciwdziałania zanieczyszczeniom projekt studium przewiduje:

- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i dążenie do poprawy ich klasy czystości poprzez zdecydowane ograniczenie występowania zabudowy bez oczyszczania ścieków bytowych oraz działania ograniczające zanieczyszczenie wód związkami chemicznymi wykorzystywanymi w rolnictwie,
- należy egzekwować obowiązek systematycznego opróżniania zbiorników bezodpływowych na terenach nie objętych systemem kanalizacji,
- konieczność zachowania grawitacyjnego spływu wód powierzchniowych w dotychczasowym układzie oraz nie dopuszczanie lub ograniczenia możliwości powstania zalewisk bezodpływowych,
- możliwość tworzenia nowych zbiorników wodnych i stawów rybnych w obszarach jednostek urbanistycznych „Z2 – dolin rzek i potoków” tworzących ważny element struktury przyrodniczej gminy,
- w strefie 5 m od cieków i zbiorników wodnych wprowadza się zakaz lokalizacji nowej zabudowy i innej działalności wywołującej degradację szaty roślinnej,
- zakaz grodzenia nieruchomości w odległości mniejszej niż 1,5 m od krawędzi cieku,
- zakaz wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału po stronie odpowietrznej,
- regulacje techniczne cieków wodnych muszą być ograniczone do niezbędnego minimum, musi zostać zachowana więź hydrologiczna koryt z otoczeniem, a także zachowana ich obudowa biologiczna,

Dużym zagrożeniem dla wód powierzchniowych będzie dalsza degradacja doliny Kanału Branickiego na skutek eksploatacji węgla kamiennego w terenie górniczym „Suszec III”. Eksploatacja ta prowadzona będzie na podstawie obowiązujących koncesji, w związku z czym projekt studium jedynie sankcjonuje stan istniejący. W sołectwie Mizerów planowane jest rozpoczęcie eksploatacji węgla kamiennego w obszarze górniczym „Pawłowice 1”. Eksploatacja ta może doprowadzić do zaburzenia spływu rzeki Pszczynki. W celu zapobieżenia temu zjawisku w studium znalazły się zapisy, które muszą wziąć pod uwagę przedsiębiorcy starający się o koncesję. Ustalenia dla nowej eksploatacji złóż węgla opisano w rozdziale 5.5 niniejszej prognozy.

Większość dolin rzecznych znalazły się w jednostce Z2 „Dolin rzek i potoków”, które pozostawia się wolne od zabudowy. Na tych terenach projekt studium nie przewiduje lokalizowania obiektów kubaturowych, które mogłyby degradować stan wód powierzchniowych lub uniemożliwiać ich spływ.

W wyniku ustaleń studium zagrożone są stawy Godziek i Farskie położone w dolinie Potoku Sikowiec. Również sama dolina jest zagrożona usytuowaniem na tym terenie jednostki AU1. W wyniku realizacji na tym terenie obiektów rekreacyjno-sportowych istnieje prawdopodobieństwo zniszczenia tego cennego siedliska. W celu przeciwdziałania temu zagrożeniu postuluje się włączenie części jednostek AU1 i AM do jednostki Z2 Dolin rzek i potoków.

5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Na terenie gminy Suszec znajdują się dwa ważne zbiorniki wód podziemnych GZWP nr 345 Rybnik i GZWP nr 346 Pszczyna Żory. Duża ilość nowych terenów zurbanizowanych może mieć wpływ na jakość wód podziemnych. W celu zapewnienia ochrony tych wód w projekcie studium ustalono konieczność ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 345 Rybnik i nr 346 Pszczyna Żory, poprzez dążenie do objęcia systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków całości obszaru zurbanizowanego gminy. Dla ochrony wód podziemnych ważne będą również ustalenia przedstawione dla ochrony wód powierzchniowych w zakresie gospodarki ściekowej (przedstawiono je w rozdziale 5.1). Dla ochrony wód podziemnych kluczowe znaczenie mają działania, które wykraczają poza ramy planowania przestrzennego, takie jak objęcie GZWP strefą ochronną oraz egzekwowanie przez gminę wywozu nieczystości.

5.3 WPŁYW NA KLIMAT

W szerszej skali realizacja ustaleń studium nie będzie miała wpływu na klimat. Natomiast na pewno zmianie ulegnie mikroklimat terenów na których będzie powstawała nowa zabudowa. Zabudowanie terenów wpłynie na zwiększenie szorstkości powierzchni ziemi, a co za tym idzie na zmniejszenie warunków przewietrzania. Zagrożeniem może być problem niskiej emisji, zwłaszcza w niżej położonych częściach obszaru. W celu przeciwdziałania temu zjawisku projekt studium ustala:

- termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- wprowadzenie zasady używania do celów grzewczych urządzeń o jak najwyższej sprawności energetycznej, korzystających z paliw niskoemisyjnych. Zasada winna zostać wprowadzona w formie nakazu dla obiektów użyteczności publicznej, produkcyjnych, ogrzewanych zbiorowo i nowo realizowanej zabudowy.
- ograniczenia z terenów zagospodarowania mas skalnych – odpadów wydobywczych zagrożeń emisji pyłów do powietrza poprzez prowadzenie bieżącej rekultywacji biologicznej w miarę ostatecznego formowania bryły budowli,
- ograniczenia ruchu samochodowego w obszarach intensywnie zabudowanych,
- kształtowania obudowy tranzytowych ciągów komunikacyjnych zielenią, w tym w formie alej i szpalerów drzew.

Za pozytywne należy uznać, że doliny rzeczne pozostawia się wolne od zabudowy. Będą one tworzyły naturalne korytarze przewietrzania.

5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI

5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

W wyniku działalności kopalni węgla kamiennego Krupiński północna część gminy uległa znacznym przekształceniom. Przekształcenia te opisano w rozdziale 2.6. Działalność górnictwa wprowadziła negatywne zmiany w doliny rzeczne, zaburzając reżimy hydrologiczne rzek, wymuszając zabudowę koryt czy zmiany stosunków wodnych w przypowierzchniowych warstwach gruntu. Duża połać terenu jest zajęta pod zwałowisko

skały płonnej. W chwili obecnej, deformacje terenu ciągle następują i proces ten będzie również trwał w przyszłości. Projekt studium w ustaleniach ochrony obszaru gminy przed skutkami eksploatacji górniczej nie wprowadza dopuszczalnych wpływów eksploatacji górniczej w istniejących terenach górniczych zakładając, że będzie ona prowadzona na podstawie wydanych i uzgodnionych koncesji. Planowane wpływy eksploatacji przedstawiono na rysunku nr 2.

KWK „Pniówek” planuje rozpoczęcie eksploatacji na złożu „Pawłowice 1”. Na dzień dzisiejszy prowadzone są prace związane z uzyskaniem koncesji na wydobywanie węgla kamiennego. Na potrzeby postępowania koncesyjnego przygotowano dokument pn. „Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego Pawłowice 1 na lata 2007 – 2051”¹³. W tym projekcie prognozuje się wystąpienie osiadań terenu w południowo-zachodniej części sołectwa Mizerów. Największe osiadania wystąpią w rejonie połączenia ul. Mlecznej i ul. Wyzwolenia – 2 m, a przy granicy z gminą Pawłowice osiągną 4 metry. Na obszarze Mizerowa przewiduje się wystąpienie I i II kategorii deformacji terenu, a miejscami (ul. Borki) III kategorii deformacji. Na dzień dzisiejszy brak jest konkretnych dat uzyskania koncesji oraz planowanego rozpoczęcia eksploatacji. W celu przeciwdziałania negatywnym oddziaływaniom w projekcie studium ustalono:

- Eksploatacja węgla kamiennego prowadzona w przyszłości na warunkach nowych koncesji, powinna być planowana z uwzględnieniem minimalizacji niekorzystnych wpływów na powierzchnię terenu,
- nie należy dopuścić do wystąpienia odkształceń terenu przekraczających III kategorię szkód górniczych,
- na terenach zwartej zabudowy, obszarach cennych przyrodniczo znajdujących w obrębie kompleksów leśnych oraz w obrębie dolin rzecznych (w szczególności dolina Pszczyнки) eksploatację należy prowadzić w sposób nie zakłócający w znaczący sposób stosunków wodnych, w tym możliwości grawitacyjnego odpływu wód i zapobiegający powstawaniu zalewisk, przy czym powinno się wykluczyć rekultywację wyprzedzającą przy użyciu skały płonnej,
- tak samo jak i w przypadku istniejącego terenu górniczego w planowanych terenach górniczych ustala się możliwość ochrony zalewisk na których wykształciły się zbiorowiska wodno-błotne na terenach nieurbanizowanych,
- ewentualna eksploatacja metanu jest możliwa w ramach terenów wyłączonych w studium z możliwości zabudowy oraz w ramach jednostki P2, o ile budowa i eksploatacja potrzebnej instalacji nie będzie kolidowała z potrzebami ochrony środowiska oraz zdrowia i bezpieczeństwa ludzkiego,

Projekt studium nie dopuszcza eksploatacji kopalin pospolitych (piasku) na złożach Rudziczka, Rudziczka J, Stary Suszec i Suszec A, w związku z czym nie przewiduje się przekształceń terenu w wyniku eksploatacji.

Projekt studium zakłada również znaczne poszerzenie funkcji mieszkaniowej i usługowej. Realizacja tych funkcji również w sposób znaczący wpłynie na przekształcenie powierzchni terenu. Zmiany te należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji. Ponieważ projekt studium uwarunkowań jest dokumentem tylko ogólnie określającym sposób zagospodarowania terenów gminy, nie sposób na obecnym

¹³ Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego Pawłowice 1 na lata 2007 – 2051, Przedsiębiorstwo Geologiczne w Katowicach sp. z o.o., Katowice, 2007

etapie określić dokładnie w jaki sposób powierzchnia terenu będzie przekształcana. Dokładniejszy wpływ planowanych inwestycji na powierzchnię terenu powinien zostać omówiony w prognozie oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub w przypadku sporządzania raportów oddziaływania na środowisko konkretnych inwestycji (zgodnie z rozporządzeniem w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573 z późniejszymi zmianami).

5.4.2 WPŁYW NA GLEBY

Projekt studium uwarunkowań zachowuje zasoby glebowe głównie w sołectwach Kryry, Mizerów i w południowej części Kobielic. Tereny te obejmują jednostki urbanistyczne oznaczone symbolem R1 oraz R2. W projekcie studium zaleca się dla tych terenów:

- prowadzenie zrównoważonej i ekologicznej gospodarki rolnej,
- utrzymanie łąk, pastwisk i zadrzewień,
- ochrona gleby i wód,
- tworzenie ciągów zadrzewień śródpolnych,
- tworzenie stref buforowych na styku z terenami przeznaczonymi do zabudowy.

W projekcie studium ustalono, że na terenach rolniczej przestrzeni produkcyjnej możliwe jest przeprowadzenie scaleń i wymiany gruntów w celu optymalizacji warunków gospodarowania, zgodnie z przepisami odrębnymi. Niezgodne z polityką przestrzenną będą wszelkie próby wtórnego podziału nieruchomości. Wymagana jest również ochrona tego obszaru gminy przed zmianami ukształtowania, w tym spowodowanymi wpływami eksploatacji górniczej, a także wykorzystywaniem mas skalnych do niwelacji i rekultywacji terenów.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna tworzona przez jednostki R2 uzupełniona będzie przez jednostki R1 – rolnicze z zabudową. Na obszarze jednostek R1 dopuszczalna jest lokalizacja nowych siedlisk gospodarstw rolnych oraz zabudowy agroturystycznej. Ma to na celu minimalizację konfliktów mogących powstać pomiędzy zabudową inwentarską i mieszkaniową.

Przewiduje się, że ustalenia studium będą miały miejscami dość znaczący wpływ na gleby gminy. Projekt studium przewiduje umiarkowane zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klasy III na cele nierolne. Głównie będą to nowe tereny mieszkaniowe w sołectwach Suszec i Rudziczka. W sołectwach tych mamy do czynienia z niewielkimi arealami rolnymi. W przeznaczeniu tych terenów zapisano możliwość kontynuacji upraw polowych na gruntach rolnych oraz rolniczego wykorzystania łąk i pastwisk do czasu realizacji zabudowy zgodnie z ustaleniami Studium. Zapis ten stanowi pewne zabezpieczenie gruntów rolnych, ale do momentu realizacji inwestycji. W przypadku realizacji inwestycji w wyżej wymienionych obszarach grunty zostaną bezpowrotnie zdegradowane. Miejsca te pokazano na rysunku nr 2 niniejszej prognozy.

Należy pamiętać, że w świetle obowiązującego prawa zgodnie z Ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o Ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 1995 Nr 16 poz. 78 z późn. zmianami) przekształcenie gleb klasy III na cele nierolnicze w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego poza obszarami miast wymaga zgody odpowiedniego organu.

5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Obecnie na terenie gminy Suszec wyznaczono jeden teren górniczy, w którym prowadzona jest eksploatacja górnicza. W projekcie studium uwzględniono istniejące złoża, obszar i teren górniczy. Ustalenia projektu studium nie będą miały wpływu na eksploatację prowadzoną w istniejącym obszarze górniczym. Dla istniejącego terenu górniczego

eksploatacja prowadzona będzie na podstawie wydanych i uzgodnionych koncesji. Zgodnie z art. 53 ust 1 Prawa Geologicznego i Górniczego dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w którym zapewnia się integrację wszelkich działań podejmowanych w jego granicach. Projekt studium nie przewiduje znaczącej rozbudowy jednostek z dopuszczalną zabudową na terenach przewidywanych wpływów eksploatacji, szczególnie w północno-wschodniej części gminy (Lasy Kobiórskie). Również w rejonie planowanego obszaru górniczego Pawłowice 1 nie wprowadza się nowej zabudowy na terenach, na których przewidywane są najsilniejsze odkształcenia. Na tych terenach dominuje rolnictwo. Ma to niebagatelne znaczenie dla zmniejszenia konfliktów, które mogłyby powstać na styku lokalna społeczność – górnictwo węgla kamiennego.

W związku z faktycznym zasypaniem terenu złoża kruszyw naturalnych „Suszec” i „Suszec III” odpadami górnictwymi (hałda KWK Krupiński) projekt studium postuluje zaprzestanie dalszej ochrony tego złoża i jego wykreślenie z bilansu zasobów. W przypadku sporządzania mpzp na podstawie projektu studium nie będzie potrzeby pozostawienia przyszłych potrzeb eksploatacji tego złoża. Taki kierunek wydaje się zasadny, z uwagi na brak możliwości eksploatacji tych zasobów.

Projekt studium nie dopuszcza eksploatacji złóż Rudziczka, Rudziczka J, Stary Suszec i Suszec A.

5.6 WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec wprowadza bardzo silną urbanizację sołectw Rudziczka, Suszec, Kobielice i Radostowice. Założeniem takiej urbanizacji jest położenie gminy w dogodnym miejscu do lokalizacji atrakcyjnych terenów mieszkaniowych. Na potrzeby niniejszej prognozy przeprowadzono analizę wszystkich nowych terenów, które są przeznaczone pod różnego rodzaju zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjną. Głównym kryterium, które brano pod uwagę był właśnie stopień pokrycia zabudową, albowiem w gminie już teraz przebiegają silne procesy urbanizacyjne. W trakcie przeprowadzonej kwerendy stwierdzono, że zdecydowana większość terenów, które przeznaczone są pod zabudowę to obecnie grunty orne i pastwiska, rzadziej łąki. Wszystkie one posiadają niewielką wartość przyrodniczą (porównaj ich opis w rozdziale 2.8). Zabudowa tych terenów spowoduje degradację istniejących tu gleb oraz użytków rolnych. Największe zmiany dotkną tereny obecnie użytkowane rolniczo, łąki oraz nieużytki. Należy spodziewać się tutaj zmiany w środowisku roślinnym wyrażające się między innymi w zanikaniu roślinności naturalnej na rzecz gatunków obcych na terenach realizacji zabudowy. Roślinność i zwierzęta związane do tej pory z łąkami i terenami upraw zostaną z tych terenów wyparte. Zamiast istniejących ekosystemów rolniczych wprowadzone zostaną ekosystemy charakterystyczne dla podmiejskich dzielnic z zabudową jednorodzinną. Funkcja przyrodnicza, kształtowana obecnie w sposób dość naturalny (o ile traktować tak rolnictwo) zostanie podporządkowana zorganizowanemu kształtowaniu środowiska przyrodniczego – tworzenie parków, zieleńców i ogrodów przydomowych.

Podsumowując na wszystkich opisanych w rozdziale 2.8.1 terenach realizacja zabudowy mieszkaniowej, obiektów usługowych lub produkcyjnych spowoduje zniszczenie istniejących obiektów przyrodniczych. Pozostawione zostaną jedynie, określone przepisami planu, powierzchnie biologicznie czynne, spodziewać się jednak można przekształcenia pozostawionych powierzchni na przydomowe ogrody czy różnego rodzaju zieleńce (trawniki, klomby itp.). Doskonałym przykładem tego typu przekształceń są obecnie tereny pomiędzy ul. Wyzwolenia i ul. Wielodroga.

Poniżej przedstawiono potencjalne oddziaływania na te tereny, których wartość przyrodnicza jest wyższa niż przeciętna i które stanowią potencjalne siedliska dla rozwoju roślin i zwierząt. Przedstawiono również te przedsięwzięcia, które da się jednoznacznie przewidzieć i które mogą mieć negatywny wpływ na środowisko. Tereny o których mowa poniżej zaznaczono na mapie nr 2:

Teren AU1, AM2 Rejon ośrodka Gwaruś i znajdujących się na północ od niego stawów Godziek i Farskie. Na wschód od stawu Godziek znajduje się cenny, naturalny las łęgowy *fraxino-alnetum* z charakterystyczną dla tego zbiorowiska roślinnością. Na północ i północny-zachód od tego stawu rozciągają się podmokłe łąki ze stawami oraz śródpolnymi zadrzewieniami. Bardzo ważne miejsce rozrodu i bytowania płazów. Teren ten kontynuuje się na jednostki AM2. Projekt studium przewiduje dla tego terenu szeroką gamę usług związanych ze sportem i rekreacją natomiast dla jednostek M2 głównie zabudowę mieszkaniową. W przypadku realizacji jakichkolwiek inwestycji teren lasu łęgowego, stawów i łąk ulegnie całkowitej degradacji. Proponuję więc pozostawienie tych terenów wolnych od zabudowy. Należy dodać, że teren ten znakomicie wypełnia ustawową delegację do objęcia go ochroną w ramach użytku ekologicznego.

Teren EM2 Teren przeznaczony w całości do zabudowy mieszkaniowej. Występują tu dorodne zadrzewienia z dębem i klonem. W wyniku lokalizacji zabudowy w mpzp istnieje ryzyko zniszczenia tych drzew.

Teren AZU Teren po południowej stronie linii kolejowej. Na terenie tym dominują uprawne grunty orne, nieużytki. Znajduje się tu również staw o pow. ok. 0,8 ha (tzw. Staw Borsków), który stanowi ważne siedlisko dla płazów i ptaków. Staw porośnięty jest szuwarem pałkowym. W trakcie wizji terenowej stwierdzono tu szczególnie dużą ilość płazów. W odległości ok. 300 – 400 metrów na wschód od stawu znajduje się remiza leśna złożona z sosny z domieszką brzozy i dębu, a w odległości ok. 100 metrów na południowy-wschód od remizy znajduje się zagłębienie z podrostem olch – namiastka remizy śródpolnej. Zdecydowanie najcenniejszym fragmentem jest tu staw. Należy dołożyć wszelkich starań, by staw ten nie uległ degradacji. Staw ten również zasługuje na ochronę w ramach użytku ekologicznego. Realizacja zabudowy usługowej niewątpliwie wpłynie na zniszczenie tego stawu. Również remiza ma charakter gospodarczy, ale wśród okolicznych pól stanowi ostoję dla zwierząt.

Teren AP3 i EP3 Teren planowanego poszerzenia składowiska odpadów górniczych KWK Krupiński. Teren ten w dużej mierze jest już zasypany odpadami. W części północnej hałda nie wkroczyła jeszcze na teren leśny. Las ma tu charakter gospodarczy, w drzewostanie przeważa sosna i dąb. Las ten nie posiada cennych walorów. Degradacja tego terenu, choć uszczupli teren leśny wydaje się racjonalna, gdyż kopalnia ciągle boryka się z problemem składowania odpadów, a las stanowi jedynie niewielki fragment całości Lasów Pszczyńskich. W ramach prac kompensacyjnych kopalnia winna odbudować w innym, racjonalnym miejscu las zgodny z siedliskiem.

Linia szybkiej kolei regionalnej – Trasa zaplanowana jest wzdłuż istniejącej linii kolejowej relacji Żory – Pszczyna, co minimalizuje wpływ na środowisko przyrodnicze, ze względu na zmniejszenie ilości wartościowych siedlisk, które ta trasa by niszczyła. Istnieje jednak duże ryzyko przecięcia ważnego korytarza ekologicznego łączącego dolinę Kanału Branickiego oraz fragmenty leśne leżące po południowej stronie linii kolejowej i istniejącej DW 935.

Teren planowanej budowy szybu – w sołectwie Mizerów, tereny rolne, nie występują tu siedliska chronione.

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w projekcie studium ustalono, aby w miejscowych planach zagospodarowania:

- przeciwdziałać rozpraszaniu się zabudowy w satelitarnych jednostkach gminy w celu ochrony występujących tu kompleksów rolnych i leśnych,
- zaplanować rozwój urbanistyczny w zespołach i kompleksach uporządkowanych przestrzennie,
- chronić przed zabudową tereny stanowiących korytarze ekologiczne (doliny cieków i lasy),
- zachować istniejące i tworzyć nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne,
- chronić zalewiska, powstałe na skutek osiadań terenu na których wykształciły się zbiorowiska wodno-błotne na obszarach nieurbanizowanych,
- Obejmować formami ochrony przyrody oraz chronić przed zabudową w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy w szczególności te siedliska o których jest mowa w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (dz. U. z 2001 r. nr 92 poz. 1029).

Na etapie prognozy stwierdzono zagrożenie dla stawu Borsków oraz stawów Godziek i Farskie w dolinie Potoku z Sikowca. Choć przytoczone powyżej zapisy projektu studium ustanawiają pewne ograniczenia dla sporządzających mpzp, to jednak wydaje się racjonalnym wyłączenie możliwości zabudowy tych terenów już na etapie studium.

Ważnym celem dla ochrony bioróżnorodności gminy Suszec będzie wyznaczenie obszarowych form ochrony przyrody na terenach, na których rozpoznane zostaną nowe rzadkie siedliska roślin i zwierząt (np. Staw Borsków, dolina Potoku z Sikowca, dolina Pszczynki i Kanału Branickiego). Ustalenie dla nich indywidualnych form ochrony, zgodnie z przepisami odrębnymi, w zależności od potrzeb, uwarunkowań lokalnych oraz nowych odkryć przyrodniczych na terenie gminy powinny zostać uznane za priorytet w budowaniu zrównoważonego rozwoju gminy.

5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004

5.7.1 PARK KRAJOBRAZOWY

Nie przewiduje się znaczącego wpływu na teren parku krajobrazowego. W projekcie studium znalazł się zapis, aby w mpzp respektować ograniczenia, które zostały określone w obowiązujących rozporządzeniach powołujących park. Należy zauważyć, że w przypadku gminy Suszec akurat najbardziej zdegradowana jej część (składowisko odpadów KWK Krupiński) znajduje się w granicach Parku. W stosunku do otuliny parku krajobrazowego, projekt studium ustala dość silną urbanizację, ale należy zaznaczyć, że jest to proces już postępujący, ustalony w ten sposób w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Silny negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, a co za tym idzie również na charakter otuliny parku krajobrazowego będzie miała zabudowa doliny Potoku z Sikowca (tereny AU1, AM2). Szerzej na ten temat pisano już w rozdziale 5.6. Postuluje się pozostawienie tych terenów wolnych od zabudowy.

5.7.2 REZERWAT PRZYRODY

Na rysunku projektu studium pokazano granice rezerwatu „Babczyna Dolina”. Dla tego terenu nie przewiduje się jakichkolwiek zagrożeń, teren ten, jak i jego okolicę pozostawia się wolną od wszelkich inwestycji.

5.7.3 POMNIK PRZYRODY

Na terenie gminy Suszec znajdują się dwa pomniki przyrody:

- wiąz polny - ul. św. Jana 23, Decyzja nr 224 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 18.08.1954. nr RL-13b/20-21/54.
- dąb szypułkowy – Radostowice, ul. Dworcowa 140 (obok leśniczówki), orzeczenie nr 00097 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956. nr LO.13b/22/56.

Zamieszczono je na rysunku studium. W tekście ustalono, że w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy respektować ograniczenia nałożone przez rozporządzenia powołujące te formy ochrony przyrody.

5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Przyjęty w studium kierunek rozwoju gminy Suszec wpłynie znacząco na zmianę jej krajobrazu. Sołectwa Rudziczka, Suszec, Radostowice oraz północna część Kobielic ulegną znaczącej urbanizacji. Istniejący tu krajobraz rolniczy ulegnie przekształceniu na krajobraz podmiejskich dzielnic z zabudową jednorodzinną. Proces ten już postępuje i najlepiej można go obserwować w rejonie ul. Wyzwolenia i ul. Wielodroga w Suszcu, czy też w Rudziczce. Zapisy projektu studium, które dążą do zintensyfikowania zabudowy wpłyną na poprawę krajobrazu i jego zharmonizowanie. W zapisach projektu studium znalazły się wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Projekt studium gminy Suszec realizowany jest metodą tzw. jednostek urbanistycznych, która zakłada w ramach poszczególnych jednostek szeroką gamę przeznaczeń terenu, która może zostać dopuszczona w miejscowym planie. Tak więc to w miejscowym planie nastąpi już skonkretyzowanie danych przeznaczeń oraz określenie form przestrzennych, które będą kształtowały gminę.

5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Nie przewiduje się zagrożeń dziedzictwa kulturowego w związku z realizacją ustaleń projektu studium. W projekcie studium ustalono, że ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej będzie realizowana poprzez:

- zachowanie i ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- utrzymanie istniejących oraz wyznaczenie nowych stref ochrony konserwatorskiej,
- ochronę obiektów o charakterze zabytkowym do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków,
- dokonywaną okresowo (co najmniej raz w trakcie kadencji Rady Gminy przez Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną) analizę stanu oraz wartości estetycznych obiektów zrealizowanych i realizowanych obecnie oraz ich ewentualne zaliczenie w poczet dóbr kultury współczesnej.

W projekcie studium ustalono zachowanie i ochronę konserwatorską obiektów i założeń wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego. Dla obiektów tych ustalono, że celem ochrony obiektów jest ich zachowanie oraz rewitalizacja. Należy zachować bryłę

budynku, formę dachu, detale architektoniczne. W wypadku konieczności wymiany stolarki okiennej i drzwiowej należy odtworzyć kształt, podziały i materiały.

W projekcie studium ustalono również ochronę założeń i obiektów proponowanych do wpisu do gminnej ewidencji zabytków oraz do ochrony w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz strefy ochrony konserwatorskiej:

- „A” o nazwie „strefa rekonstrukcji historycznego układu oraz ochrony obiektów zabytkowych”
- „B” o nazwie „strefa ochrony zachowanych obiektów i elementów zabytkowych
- „E” o nazwie „strefa ekspozycji zabytkowych obiektów i założeń”, polegającą na realizacji następujących zasad i zaleceń:
- „OW” o nazwie „strefa ochrony i obserwacji archeologicznej”.

5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt studium wprowadza szereg funkcji, które w sposób znaczący mogą wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. O ile zagrożenie ze strony obiektów usługowych lub przemysłowych jest niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska oraz objęte są bieżącym system monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, o tyle poważnym zagrożeniem jest znaczące poszerzenie się funkcji mieszkaniowej, która ciągle jest głównym sprawcą zanieczyszczeń w formie tzw. „niskiej emisji”. W celu przeciwdziałania temu negatywnemu zjawisku projekt studium wprowadza następujące ustalenia:

- termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- wprowadzenia zasady używania do celów grzewczych urządzeń o jak najwyższej sprawności energetycznej, korzystających z paliw niskoemisyjnych. Zasada winna zostać wprowadzona w formie nakazu dla obiektów użyteczności publicznej, produkcyjnych, ogrzewanych zbiorowo i nowo realizowanej zabudowy.
- ograniczenia zagrożeń zanieczyszczenia powietrza ze zwałowisk odpadów górniczych głównie poprzez realizację zieleni izolacyjnej,
- ograniczenia ruchu samochodowego w obszarach intensywnie zabudowanych,
- kształtowania obudowy tranzytowych ciągów komunikacyjnych zielenią, w tym w formie alej i szpalerów drzew.

Należy zaznaczyć, że systemy obsługi grzewczej pozostają poza kontrolą służb ochrony środowiska, a rozwiązanie problemu niskiej emisji wymaga podjęcia działań, które wykraczają poza ramy miejscowego planu zagospodarowania.

Poszerzenie składowiska odpadów może mieć wpływ na wzrost ilości wywiewanych zanieczyszczeń. W celu ograniczenia tych negatywnych zjawisk w projekcie studium ustalono możliwość ograniczenia zagrożeń zanieczyszczenia powietrza ze zwałowisk odpadów górniczych głównie poprzez realizację zieleni izolacyjnej. Wprowadzenie zieleni izolacyjnej może mieć miejsce w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Projekt studium określa na terenie gminy normy hałasu dla poszczególnych jednostek zgodnie z polskim prawem. Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom

rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826). Prowadzenie działalności na terenach o funkcjach usługowych i infrastrukturalnych nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W dalszej części w ust. 2 tego artykułu jest wyraźny nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych **nie powinna** powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Projekt studium wprowadza również szereg obiektów usługowych i produkcyjnych, które mogą mieć wpływ na klimat akustyczny. Ponieważ na etapie studium nie sposób przewidzieć dokładnych miejsc lokalizacji, ani charakteru przedsięwzięć należy jedynie wspomnieć, że odwrotnie niż jest to w przypadku dróg eksploatacja instalacji nie może powodować przekroczeń norm hałasu na terenach przed nim chronionych¹⁴

W projekcie studium, celem ochrony i zminimalizowania zagrożenia hałasem znalazły się następujące zapisy:

- lokalizacja nowej zabudowy, w szczególności wzdłuż dróg nr 933 i nr 935 wymaga zachowania odległości zapewniającej ochronę przed hałasem w zależności od rodzaju tej zabudowy oraz minimalizowane zasięgu i wpływu negatywnego oddziaływania tych dróg dla nowej zabudowy poprzez stosowanie barier i przegród akustycznych i strefowanie zabudowy - w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy tereny narażone na ponadnormatywne emisje hałasu przeznaczać na takie użytkowania, które nie są objęte ochroną przed hałasem (przemysł, usługi itp.) lub na których dopuszczalne poziomy hałasu mogą być podwyższone (np. tereny mieszkaniowo-usługowe),
- poprawy jakości nawierzchni dróg,
- budowy ekranów ochronnych lub tworzenia obszarów ograniczonego użytkowania – szczególnie w przypadku drogi wojewódzkiej nr 935,

5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Projekt studium nie wprowadza specjalnych obostrzeń co do lokowania anten telefonii komórkowej oraz innych źródeł promieniowania niejonizującego. W projekcie studium w tej dziedzinie ustalono:

- eliminowanie i ograniczenie zabudowy w polach elektromagnetycznych linii wysokiego napięcia i stacji elektromagnetycznych, (pokazano je na rysunku studium dla linii wysokiego i średniego napięcia)
- lokalizowanie nowych anten telefonii bezprzewodowych w granicach samodzielnych działek lub na obiektach w miejscach nie eksponowanych przy zachowaniu wszystkich wymogów lokalizacyjnych i formalno-prawnych,
- uwzględnienia zagadnień związanych z promieniowaniem niejonizującym na poziomie planów miejscowych oraz decyzji związanych z lokalizacją obiektów będących źródłem tego promieniowania.

¹⁴ Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. nr 120 poz 826)

Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Przewiduje się, że wprowadzone zabezpieczenia w zupełności regulują problem zabezpieczenia ludności przed polami elektromagnetycznymi, tym bardziej, że badania prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykazują generalnie na brak przekroczeń poziomów pól elektromagnetycznych w województwie Śląskim¹⁵.

Należy również dodać, że zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, a co za tym idzie i studium uwarunkowań i ustaleń gminy nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Projekt studium poszerza istniejące składowisko odpadów górniczych o ok. 20 ha. Obecnie składowisko rozciąga się na powierzchni ok. 80 ha. Choć zajęte zostają tereny leśne, to należy uznać za pozytywne, że nie następuje lokowanie składowisk w innych częściach gminy. Projekt studium nie wprowadza nowych miejsc, które przeznaczone by były do prowadzenia działalności polegającej na składowaniu odpadów, tak górniczych jak i komunalnych.

Ze względu na przyrost zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej niewątpliwie wzrośnie też ilość powstających odpadów. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują zarówno ustawy (Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach) jak również odpowiednie uchwały Rady Gminy oraz gminne i powiatowe programy gospodarki odpadami.

5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Gmina posiada na swoim obszarze tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Obszary te stanowią tereny położone w szczególności w dolinach Pszczynki i Kanału Branickiego. Obszary te pokazano na rysunku ustaleń studium. Należy zaznaczyć, że nie są to tereny wyznaczone na podstawie studium ochrony przeciwpowodziowej o którym mowa w art. 79 ust 2 ustawy Prawo Wodne. Tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi zostały wyznaczone na podstawie opracowania „Ocena zagrożenia powodziowego gminy Suszec” (Sosnowiec, 2003). Na terenach tych nie lokuje się nowej zabudowy.

Na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi projekt studium ustala zakaz:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia nowych obiektów budowlanych,
- sadzenia drzew lub krzewów, za wyjątkiem plantacji wiklinowych, na potrzeby regulacji wód, oraz roślinności stanowiącej element obudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej wzmocnieniu brzegów, obwałowań lub odsypisk,
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów.

¹⁵ Raport o stanie środowiska na rok 2008, WIOŚ, Katowice, 2009
Informacja o stanie środowiska na rok 2009, WIOŚ, Katowice, 2010

5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Na terenie gminy nie stwierdzono występowanie obszarów narażonych na wystąpienie ruchów masowych ziemi.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt studium nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

W szczególności zaproponowano:

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

- W zakresie wód podziemnych ustalono konieczność ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 345 Rybnik i nr 346 Pszczyna Żory, poprzez dążenie do objęcia systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków całości obszaru zurbanizowanego gminy,
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i dążenie do poprawy ich klasy czystości poprzez zdecydowane ograniczenie występowania zabudowy bez oczyszczania ścieków bytowych oraz działania ograniczające zanieczyszczenie wód związkami chemicznymi wykorzystywanymi w rolnictwie,
- należy egzekwować obowiązek systematycznego opróżniania zbiorników bezodpływowych na terenach nie objętych systemem kanalizacji,
- konieczność zachowania grawitacyjnego spływu wód powierzchniowych w dotychczasowym układzie oraz nie dopuszczanie lub ograniczenia możliwości powstania zalewisk bezodpływowych,
- możliwość tworzenia nowych zbiorników wodnych i stawów rybnych w obszarach jednostek urbanistycznych „Z2 – dolin rzek i potoków” tworzących ważny element struktury przyrodniczej gminy,
- w strefie 5 m od cieków i zbiorników wodnych wprowadzono zakaz lokalizacji nowej zabudowy i innej działalności wywołującej degradację szaty roślinnej,
- zakaz grodzenia nieruchomości w odległości mniejszej niż 1,5 m od krawędzi cieku,
- zakaz wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału po stronie odpowietrznej,
- regulacje techniczne cieków wodnych muszą być ograniczone do niezbędnego minimum, musi zostać zachowana więź hydrologiczna koryt z otoczeniem, a także zachowana ich obudowa biologiczna,

powietrze i klimat

- termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- wprowadzenia zasady używania do celów grzewczych urządzeń o jak najwyższej sprawności energetycznej, korzystających z paliw niskoemisyjnych. Zasada winna zostać wprowadzona w formie nakazu dla obiektów użyteczności publicznej, produkcyjnych, ogrzewanych zbiorowo i nowo realizowanej zabudowy.
- ograniczenia zagrożeń zanieczyszczenia powietrza ze zwałowisk odpadów górniczych głównie poprzez realizację zieleni izolacyjnej,
- ograniczenia ruchu samochodowego w obszarach intensywnie zabudowanych,
- kształtowania obudowy tranzytowych ciągów komunikacyjnych zielenią, w tym w formie alej i szpalerów drzew.

Gleby i rolnictwo

- prowadzenie zrównoważonej i ekologicznej gospodarki rolnej,
- utrzymanie łąk, pastwisk i zadrzewień,
- ochrona gleby i wód,
- tworzenie ciągów zadrzewień śródpolnych,
- tworzenie stref buforowych na styku z terenami przeznaczonymi do zabudowy.

Środowisko przyrodnicze i krajobraz

- przeciwdziałać rozpraszaniu się zabudowy w satelitarnych jednostkach gminy w celu ochrony występujących tu kompleksów rolnych i leśnych,
- zaplanować rozwój urbanistyczny w zespołach i kompleksach uporządkowanych przestrzennie,
- chronić przed zabudową tereny stanowiących korytarze ekologiczne (doliny cieków i lasy),
- zachować istniejące i tworzyć nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne,
- chronić zalewiska, powstałe na skutek osiadań terenu na których wykształciły się zbiorowiska wodno-błotne na obszarach nieurbanizowanych,
- W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy respektować ograniczenia nałożone przez rozporządzenia powołujące te formy ochrony przyrody oraz ograniczenia i zalecenia ustalone w ich planach ochrony.
- Zaleca się wyznaczenie innych obszarowych form ochrony przyrody i ustalenie dla nich indywidualnych form ochrony dla obszarów o cennych wartościach przyrodniczych, zgodnie z przepisami odrębnymi, w zależności od potrzeb, uwarunkowań lokalnych oraz nowych odkryć przyrodniczych na terenie gminy.
- Obejmowanie formami ochrony przyrody oraz chronienie przed zabudową w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy w szczególności te siedliska o których jest mowa w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (dz. U. z 2001 r. nr 92 poz. 1029)

Zabytki i dobra kultury

- zachowanie i ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- ochronę obiektów o charakterze zabytkowym wpisanych do gminnej ewidencji zabytków,
- utrzymanie istniejących oraz wyznaczenie nowych stref ochrony konserwatorskiej,

- dokonywaną okresowo (co najmniej raz w trakcie kadencji Rady Gminy przez Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną) analizę stanu oraz wartości estetycznych obiektów zrealizowanych i realizowanych obecnie oraz ich ewentualne zaliczenie w poczet dóbr kultury współczesnej.

Hałas i vibracje

- lokalizacja nowej zabudowy, w szczególności wzdłuż dróg nr 933 i nr 935 wymaga zachowania odległości zapewniającej ochronę przed hałasem w zależności od rodzaju tej zabudowy oraz minimalizowane zasięgu i wpływu negatywnego oddziaływania tych dróg dla nowej zabudowy poprzez stosowanie barier i przegród akustycznych i strefowanie zabudowy - w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy tereny narażone na ponadnormatywne emisje hałasu przeznaczać na takie użytkowania, które nie są objęte ochroną przed hałasem (przemysł, usługi itp.) lub na których dopuszczalne poziomy hałasu mogą być podwyższone (np. tereny mieszkaniowo-usługowe),
- poprawy jakości nawierzchni dróg,
- budowy ekranów ochronnych lub tworzenia obszarów ograniczonego użytkowania – szczególnie w przypadku drogi wojewódzkiej nr 935,

poła elektromagnetyczne

- eliminowanie i ograniczenie zabudowy w polach elektromagnetycznych linii wysokiego napięcia i stacji elektromagnetycznych,
- Nowe anteny telefonii bezprzewodowych należy lokalizować w granicach samodzielnych działek lub na obiektach w miejscach nie eksponowanych przy zachowaniu wszystkich wymogów lokalizacyjnych i formalno-prawnych,
- uwzględnienia zagadnień związanych z promieniowaniem niejonizującym na poziomie planów miejscowych oraz decyzji związanych z lokalizacją obiektów będących źródłem tego promieniowania.

Zagrożenie powodziowe

Na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi zabroniono:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia nowych obiektów budowlanych,
- sadzenia drzew lub krzewów, za wyjątkiem plantacji wiklinowych, na potrzeby regulacji wód, oraz roślinności stanowiącej element obudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej wzmocnieniu brzegów, obwałowań lub odsypisk,
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów.

W stosunku do całego obszaru projekt studium wprowadza zapisy dotyczące zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów. Określa min. wysokość zabudowy, wskaźniki zabudowy, minimalną powierzchnię biologicznie czynną oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego.

W projekcie studium nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Na etapie prognozy stwierdzono zagrożenie dla stawu Borsków oraz stawów Godziek i Farskie w dolinie Potoku z Sikowca. Choć przytoczone powyżej zapisy projektu studium ustanawiają pewne ograniczenia dla sporządzających mpzp, to jednak wydaje się racjonalnym wyłączenie możliwości zabudowy tych terenów już na etapie studium.

Postuluje się również wprowadzenie w projekcie studium zapisów przeznaczeń terenów, które dopuszczałyby oprócz zieleni urządzonej również inne formy zieleni np. łąki czy zadrzewienia śródpolne. Brak tego zapisu może skutkować brakiem możliwości pozostawienia wolnych od zabudowy terenów w mpzp, które wykazywałyby wartości przyrodnicze.

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

Na analizowanym terenie, ani w jego pobliżu nie występują obszary Natura 2000. Projekt studium nie wprowadza funkcji, które mogłyby oddziaływać na jakikolwiek obszar Natura 2000.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO STUDIUM ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Na etapie oceny projektu studium nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Projekt studium nie wprowadza funkcji, które byłyby szczególnie uciążliwe dla środowiska, w związku z czym nie ma konieczności prowadzenia specjalnie określonego monitoringu. Jednocześnie zakres studium określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [Dz. U. Nr 80, poz.717] oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy [Dz. U. Nr 118, poz. 1223] nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w studium uwarunkowań. Istotny jest również fakt, że studium jako dokument o charakterze strategicznym nie jest podstawą do realizacji poszczególnych przekształceń. Ich realizacja może nastąpić dopiero po uchwaleniu planów miejscowych lub wydaniu innych decyzji administracyjnych.

Jednocześnie skutki realizacji postanowień studium będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń studium na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami.

Celem wykonania nowego studium było uporządkowanie istniejącego stanu (obowiązujące studium uwarunkowań z 1999 r wraz z późniejszymi zmianami dość mocno się zdezaktualizowało w stosunku do istniejącego stanu prawnego i przestrzennego), odpowiedź na wnioski kopalń oraz odpowiedź na wnioski mieszkańców.

Analizowany obszar obejmuje gminę Suszec w jej granicach administracyjnych. Na powierzchni terenu na przeważającym obszarze występują piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz lessy. Gmina posiada rozbudowaną sieć cieków. Głównym ciekiem jest Pszczyńka. Wody podziemne stanowią główne zbiorniki wód podziemnych. Główne kompleksy terenów rolnych występują we wszystkich sołectwach gminy. Na analizowanym terenie występują złoża węgla kamiennego oraz piasków. Część złóż węgla jest eksploatowana. Na terenie gminy znajduje się jeden teren górniczy. Środowisko przyrodnicze ma głównie charakter terenów rolniczych, będących w użytkowaniu lub odłogowanych. W północnej części gminy występują zwarte kompleksy leśne. Na terenie gminy znajduje się park krajobrazowy z otuliną, rezerwat oraz pomniki przyrody. Na analizowanym terenie występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: kościoły, zespoły zabudowy mieszkaniowej, jak i pojedyncze obiekty, zabytki techniki oraz szereg krzyży i kapliczek przydrożnych. Do najważniejszych problemów ochrony środowiska należy zaliczyć silne przekształcenia terenu związane z górnictwem węgla kamiennego.

W wyniku znacznej urbanizacji może wystąpić wpływ na wody powierzchniowe i podziemne oraz na klimat. Gleby oraz rolnicza przestrzeń produkcyjna sołectw Suszec, Rudziczka, Kobielice i Radostowice zostaną przekształcone i zdegradowane na skutek urbanizacji. Na terenach planowanych pod zabudowę, przemysł, usługi oraz drogi istniejące środowisko ulegnie całkowitej degradacji. Do najważniejszych miejsc, na których planowane są przekształcenia należy zaliczyć rejon stawów na Sikowcu. Park krajobrazowy, rezerwat oraz pomniki przyrody oraz obiekty zabytkowe pozostawia się pod ochroną.

Wzrost stopnia urbanizacji wpłynie znacząco na jakość powietrza atmosferycznego na skutek niskiej emisji ze strony zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Na jakość klimatu akustycznego będzie miało wpływ powstanie nowej zabudowy. Projekt studium wprowadza ograniczenia w zabudowie na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Na terenie gminy nie występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych.

Projekt studium nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

W projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suszec zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Na etapie oceny projektu studium nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono

również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie studium.

Projekt studium nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000, w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

LITERATURA

- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Mapa Hydrograficzna Polski w skali 1: 50000, ark. Tychy, Gugik, Warszawa, 1995;
- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Mapa Hydrograficzna Polski w skali 1: 50000, ark. Pszczyna, Gugik, Warszawa, 1995;
- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Mapa Sozologiczna Polski w skali 1: 50000, ark. Tychy, Gugik, Warszawa, 1995;
- Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Mapa Sozologiczna Polski w skali 1: 50000, ark. Pszczyna, Gugik, Warszawa, 1995;
- Bernacik A., Spychała M., Programowanie ochrony środowiska w gminie, Sorus, 2007
- Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>
- Chmura A., Wagner J., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Tychy, PIG, Warszawa 2002
- Chowaniec J., Witek K., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Pszczyna, PIG, Warszawa 2000;
- Czaja S., Wach J., Ocena zagrożenia powodziowego gminy Suszec, UG Suszec, PUG Sylur, Sosnowiec (za Opracowaniem ekofizjograficznym, 2003);
- Dokumentacja projektowa planu ochrony rezerwatu „Babczyna Dolina”, Krameko, Kraków, wersja robocza;
- Gumiński R., Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegląd meteorologiczny i hydrologiczny, Warszawa, 1948
- GUS–Główny Urząd Statystyczny, strona internetowa,
<http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xchg/gus> - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego;
- Informacja o stanie środowiska 2008, WIOŚ Katowice, 2009;
- Infogeoskarb – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>
- Klimek K., Starkel L., 1972: Kotliny Podkarpackie [w] Geomorfologia Polska, t. I M. Klimaszewski [red], PWN, Warszawa
- Kluge M., Paszyński J., Studia nad zbieraniem informacji o środowisku geograficznym Polski w skali przeglądowej. Problem węzłowy 11.2.1., grupa tematyczna 2, dział „Klimat” (XVIII), Topoklimat, Instytut geografii PAN, Warszawa, 1973
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 2001;
- Kotliccy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979;
- Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1986;
- Langhamer L., Warunki przyrodnicze produkcji rolnej – woj. Katowickie. IUNiG., Puławy
- Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa , 1995;
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG, <http://www.psh.gov.pl>

- Parusel. J[red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGŚ, Katowice 2007
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Suszec na lata 2004-2015; Sprawozdania z realizacji Gminnego Planu Gospodarki Odpadami za lata 2007-2008 dla gminy Suszec, Albeko, Suszec, grudzień 2008;
- Program ochrony środowiska gminy Suszec na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012 - 2015; Albeko, Suszec, grudzień 2008;
- Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego Pawłowice 1 na lata 2007 – 2051, Przedsiębiorstwo Geologiczne w Katowicach sp. z o.o., Katowice, 2007
- Rózkowski A. [red.], 1997: Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia; 1 : 100 000. PIG, Warszawa;
- Ryłko W., Paul Z., Mapa geologiczna Polski, 1 : 200 000, ark. Cieszyn WG, 1994.
- Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;
- Stan środowiska w województwie Śląskim w 2005, WIOŚ Katowice, 2006;
- Stan środowiska w województwie Śląskim w 2006, WIOŚ Katowice, 2007;
- Stan środowiska w województwie Śląskim w 2007, WIOŚ Katowice, 2008;
- Strzezińska K., Formowicz R., Mapa Geośrodowiskowa Polski, ark. Tychy, PIG, Warszawa, 2002;
- Strzezińska K., Formowicz R., Mapa Geośrodowiskowa Polski, ark. Pszczyna, PIG, Warszawa, 2002;
- Warunki ekofizjograficzne gminy Suszec, PU Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2003;
- Wilanowski S., Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Tychy, PIG, Warszawa 2003;